DÖNEM : VIII CİLT : 12 TOPLANTI : 2

T. B. M. M.

TUTANAK DERGİSİ

Yetmiş dördüncü Birleşim

21.VI.1948 Pazartesi

İçindekiler

	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	**282**
2. — Havale edilen kâğıtlar	**283**
3. — Başbakanlık Divanının Kamutaya sunuşları	**283**
1. — Sayın üyelerin bazılarına izin verilmesi hakkında Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tezkeresi (3/246)	283:284
2. — Bu Toplantı yılı içinde iki aydan fazla izin alan İzmir Milletvekili Hasan Âli Yücel'in ödeneği hakkında Büyük Millet Meclis Başkanlığı tezkeresi (3/247)	284
3. — Seyhan Milletvekilli Ahmet Remzi Yüreğ'in, Çanakkale Milletvekili rahmetli Atıf Kamçıl'ın eşine Vatani Hizmet tertibinden aylık bağlanması hakkındaki kanun teklifinin geri verilmesine dair önergesi (4/102)	284:285
4. — Seçimler	**285**
1. — Açık bulunan bazı komisyon üyelikleri seçimi	285,307
5. — Sorular ve cevaplar	**282,285**
1. — Kütahya Milletvekili İhsan Şeref Özgen'in Kütahya'nın Kalburcu mıntıkasında inşa edilmekte olan Porsuk barajı ve Sofça Köyü halkının durumu hakkında Bayındırlık Bakanlığından sözlü sorusu (6/157)	285
2.— Tokad Milletvekili Refik Ahmet Sevengil'in, gelecek ders yılı başında okulların kitap durumu ve tek kitap sistemi hakkındaki sorusuna Millî Eğitim Bakanının sözlü cevabı (6/158)	285:287
3. — Afyon Karahisar Milletvekili Kemal Özçoban'ın Van'da yaptırılan askerî hastane ve uçak alanı ile satmalınan kavurma işindeki yolsuzluk hakkındaki sorusuna Millî Savunma Bakanının sözlü cevabı (6/159)	287:295
4. — Eskişehir Milletvekili Kemal Zeytinoğlu'nun, Porsuk Barajı inşaatı hakkında Bayındırlık Bakanlığından sözlü sorusu (6/160)	295
5. — Ankara Milletvekili Mebrure Aksoley'in, doğum yardımından mahrum bırakılan bazı işçiler hakkında Çalışma Bakanlığından sözlü sorusu (6/161)	295
6. — Görüşülen işler	**296**
1 — Erzurum'un Yeğenağa Mahallesinden Yusuf kızı Şahende Sakmak'ın ölüm cezasına çartrpılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisynu raporu (3/218)	296:302
2. — Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü ve 8 nci maddelerinin yorumlanması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Ekonomi, Ticaret, İçişleri, Adalet Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (3/26)	303

Sayfa

3. — Takip ve tahsiline imkân görülemiyen 250 079 lira 5 kuruşun silinmesine ve 642 lira 15 kuruşun da affına dair Başbakanlık tezkeresi ve Bütçe Komisyonu raporu (3/223) 303

4. — Urfa Milletvekili Vasfi Gerger'in, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek 4644 sayılı Kanunun geçici üçüncü maddesi hükmünün uzatılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Komisyonu raporu (2/90) 303:304

5. — Demiryollar ve limanlar yapımı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 4643 sayılı Kanunun birinci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Bayındırlık ve Bütçe Komisyonları raporları (1/316). 304,305,307, 308:311

6. — Filyos - Ereğli hattı ile Ereğli limanının yapımına dair olan 2214 sayılı Kanunun birinci maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Bayındırlık ve Bütçe Komisyonları raporları (1/317) 304:305,306,307,311:315

7. — Yedek Subay ve Askerî Memurlar hakkındaki Kanunun 3923 sayılı Kanunla dağiştirilen üçüncü maddesine bazı hükümler eklenmesine dair olan 3993 sayılı Kanunun birinci maddesinin (A) fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma komisyonu raporu (1/350) 305

8. — Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki Ticaret Anlaşması ile Türkiye - Belçika Ödeme Anlaşmasının yürürlük sürelerinin iki ay uzatılması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/348) 305,306, 307,315:318

9. — Türkiye - Finlândiya Ödeme Anlaşmasının 8 nci maddesi ile bu anlaşmaya bağlı mektuptaki tasfiye hükümleri süresinin altı ay uzatılması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/309) 306,306,307,319:322

10. — Türkiye ile Yunanistan arasında imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşmalariyle bağlantılarının yürürlük süresinin 20 Eylûl 1947 tarihine kadar uzatılması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/290) 306,306: 307,307,323:326

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Birinci Oturum

Başbakan Hasan Saka, Hükümetinin programını okudu ve güven oyu istedi;

Program üzerinde bir müddet görüşüldükten sonra Birleşime ara verildi;

İkinci Oturum

Hükümet Programı üzerindeki görüşmelere devam olundu. Görüşmenin yeterliği kabul olunduktan sonra toplanan oyların ayrılanması yapıldı ve Hükümetin güven oyu aldığı bildirildi;

21 . VI . 1948 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan	Kâtip
Konya Milletvekili	Urfa Milletvekili
A. F. Cebesoy	*A. Akan*

Kâtip
Tunceli Milletvekili
Necmeddin Sahir Sılan

Soru

Kocaeli Milletvekili Sedad Pek'in sel ve dolu gibi âfetler yüzünden zarar gören yerler halkının Devlete, Ziraat Bankasına ve Tarım Kooperatiflerine olan borçları hakkındaki sözlü sorusu, Tarım ve Ticaret Bakanlıklarına gönderilmiştir.

2. — HAVALE EDİLEN KÂĞITLAR

Tasarılar

1. — New - York'ta Lake Success'de imzalanan (Kadın ve çocuk ticaretinin kaldırılması) ve (Müstehcen neşriyatın tedavül ve ticaretinin kaldırılması) hakkındaki Protokolların onanmasına dair kanun tasarısı (1/362) (Dışişleri Komisyonuna);

2. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Norveç Kıralığı Hükümeti arasında Hava Ulaştırmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkında kanun tasarısı (1/363) (Dışişleri ve Ulaştırma Komisyonlarına);

3. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ürdün Hâşimî Kıralığı Hükümeti arasında Hava Ulaştırmalarına dair olan Anlaşmanın onanması hakkında kanun tasarısı (1/364) (Dışişleri ve Ulaştırma Komisyonlarına);

Önerge

4. — Balıkesir Milletvekili Eminittin Çeliköz'ün, Dilekçe Komisyonunun 24.V.1948 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 982 sayılı Kararın Kamutayda görüşülmesine dair önergesi (4/104) (Dilekçe Komisyonuna);

Raporlar

5. — Maarif Teşkilâtına dair olan 789 sayılı Kanunun 13 ncü maddesinin yorumlanması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Millî Eğitim Komisyonu raporu (3/142) (Gündeme);

6. — Tunceli Milletvekili Necmeddin Sahir Sılan'ın, İskân Kanununun bazı maddelerinin kaldırılmasına, değiştirilmesine ve bu kanuna yeniden bazı madde ve fıkralar ilâvesine dair olan 5098 sayılı Kanunun geçici ikinci maddesinin bir numaralı bendinin değiştirilmesi ve bu maddeye bazı hükümler eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/112) (Gündeme).

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15

BAŞKAN — Başkanvekili Raif Karadeniz

KÂTİPLER : Naşit Fırat (Samsun), Dr. Aziz Uras (Mardin).

BAŞKAN — Oturum açılmıştır.

3. — BAŞKANLIK DİVANININ KAMUTAYA SUNUŞLARI

1. — Sayın Üyelerin bazılarına izin verilmesi hakkında Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tezkeresi (3/246)

Kamutaya

Aşağıda adları yazılı Milletvekillerinin izinleri Başkanlık Divanınca kararlaştırılmıştır.

Kamutayın onamına sunulur.

B. M. M. Başkanı
A. F. Cebesoy

Bitlis Milletvekili Arif Özdemir, 1 ay, hasta olduğu için. 8 . VI . 1948 tarihinden itibaren.

Bursa Milletvekili Mustafa Fehmi Gerçeker, 1 ay, hasta olduğu için. 20 . V . 1948 tarihinden itibaren.

Çorum Milletvekili Münir Çağıl, 1 ay, hasta olduğu için. 15 . V . 1948 tarihinden itibaren.

Denizli Milletvekili Dr. H. Berkman, 1 ay, hasta olduğu için. 28 . V . 1948 tarihinden itibaren.

Diyarbakır Milletvekili Osman Ocak, 15 gün, Özürlü olduğu için. 14 . VI . 1948 tarihinden itibaren.

Elâzığ Milletvekili Fahri Karakaya, 1 ay, hasta olduğu için. 15 . V . 1948 tarihinden itibaren.

Elâzığ Milletvekili Hasan Kişioğlu, 1 ay, hasta olduğu için. 28 . V . 1948 tarihinden itibaren.

Erzurum Milletvekili Nafiz Dumlu, 1 ay,

özürlü olduğu için. 29 . V . 1948 tarihinden itibaren.

Erzurum Milletvekili Raif Dinç, 1 ay, özürlü olduğu için 18 . V . 1948 tarihinden itibaren.

Giresun Milletvekili Ahmed Ulus, 15 gün, özürlü olduğu için. 15 . VI . 1948 tarihinden itibaren.

Giresun Milletvekili Eşref Dizdar, 1 ay hasta olduğu için. 10 . V . 1948 tarihinden itibaren.

Giresun Milletvekili Fikret Yüzatlı, 15 gün, hasta olduğu için. 24 . V . 1948 tarihinden itibaren.

İzmir Milletvekili Hasan Âli Yücel, 15 gün, hasta olduğu için. 12 . VI . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Şimdi ayrı ayrı oyunuza arzedeceğim.

Bitlis Milletvekili Arif Özdemir, 1 ay, hasta olduğu için. 8 . VI . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Bursa Milletvekili Mustafa Fehmi Gerçeker, 1 ay, hasta olduğu için. 20 . V . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Çorum Milletvekili Münir Çağıl, 1 ay, hasta olduğu için. 15 . V . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Denizli Milletvekili Dr. H. Berkman, 1 ay, hasta olduğu için. 28 . V . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Diyarbakır Milletvekili Osman Ocak, 15 gün Özürlü olduğu için. 14 . VI . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Elâzığ Milletvekili Fahri Karakaya, 1 ay, hasta olduğu için. 15 . V . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Elâzığ Milletvekili Hasan Kişioğlu, 1 ay, hasta olduğu için. 28 . V . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Erzurum Milletvekili Nafiz Dumlu, 1 ay, özürlü olduğu için. 29 . V . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Erzurum Milletvekili Raif Dinç, 1 ay, özürlü olduğu için 18 . V . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Giresun Milletvekili Ahmed Ulus, 15 gün, özürlü olduğu için. 15 . VI . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Giresun Milletvekili Eşref Dizdar, 1 ay hasta olduğu için. 10 . V . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Giresun Milletvekili Fikret Yüzatlı, 15 gün, hasta olduğu için. 24 . V . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İzmir Milletvekili Hasan Âli Yücel, 15 gün, hasta olduğu için. 12 . VI . 1948 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Kabul edenler ... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

2. — Bu Toplantı yılı içinde iki aydan fazla izin alan İzmir Milletvekili Hasan Âli Yücel'in ödeneği hakkında büyük Millet Meclisi Başkanlığı tezkeresi (3/247)

15 . VI . 1948

Kamutaya

Hastalığı dolayısiyle bu Toplantı yılı içinde kendisine iki aydan fazla izin verilen İzmir Milletvekili Hasan Âli Yücel'e ödeneğinin verilebilmesi İçtüzüğün 197 nci maddesi gereğince Kamutayın iznine bağlı bulunduğundan keyfiyet yüce tasviplerine sunulur.

T. B. M. M. Başkanı
A. F. Cebesoy

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

3. — Seyhan Milletvekili Ahmet Remzi Yüregir'in, Çanakkale Milletvekili rahmetli Atıf Kamçıl'ın eşine Vatani Hizmet tertibinden aylık bağlanması hakkındaki kanun teklifinin geri verilmesine dair önergesi (4/102)

15 . VI . 1948

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Merhum Çanakkale Milletvekili Atıf Kamçıl'ın eşi Bayan Atıfet Kamçıl'a Vatani Hizmet tertibinden maaş tahsisi hakkında teklif etmiş olduğum kanun tasarısının geri verilmesini dilerim.

Seyhan Milletvekili
Ahmet Remzi Yüregir

BAŞKAN — Geri veriyoruz.

4. — SEÇİMLER

1. — Açık bulunan bazı komisyon üyelikleri seçimi

BAŞKAN — Bazı komisyonlarda inhilâl vâkı olmuştur, bazı arkadaşlar da açıkta kalmıştır. Bunların bu komisyonlara seçilmeleri için bugün gündemimizde mevcut olmamakla beraber müsaade buyurursanız bu seçimi yapalım ve komisyonlar mesailerine daha iyi devam etsin. Anayasaya 2 arkadaş seçeceğiz, Çalışma Komisyonuna 1 arkadaş, Dışişleri Komisyonuna 1, Ekonomi Komisyonuna 1, İçişleri Komisyonuna 1, Millî Eğitim ve Ticaret Komisyonlarına da birer arkadaş seçeceğiz.

Evvelâ ayırma komisyonlarını ad çekme ile seçeceğiz.

Anayasa Komisyonu için:

İsmail Mehmed Uğur (Sivas), Mehmet Öktem (Edirne), Hüsnü Çakır (Samsun).

Çalışma Komisyonu için:

Nafi Atuf Kansu (Kırklareli), Feyzullah Uslu (Manisa), Memduh İspartalıgil (Kütahya).

Dışişleri Komisyonu için:

Tahsin Bekir Balta (Rize), Atıf İnan (İzmir), Reşat Şemsettin Sirer (Sivas).

Ekonomi Komisyonu için:

Münir Hüsrev Göle (Erzurum), Kemal Zeytinoğlu (Eskişehir), Emin Sazak (Eskişehir).

İçişleri Komisyonu için:

Abdullah Yaycıoğlu (Maraş), Cemil Özçağlar (Bolu), Ömer Asım Aksoy (Gaziantep).

Millî Eğitim Komisyonu için:

Hıfzı Oğuz Bekata (Ankara), Şevket Adalan (İzmir), Kâmil Coşkunoğlu (Manisa).

Ticaret Komisyonu için:

Orgl. İzzetin Çalışlar (Balıkesir), Tevfik Fikret Sılay (Konya), Dr. Kemali Bayizit (Maraş).

Seçim için toplanacak oyların hangi seçim bölgesinden başlanacağı hususunda kura çekiyoruz; Van'dan başlıyacağız.

(Van seçim çevresinden başlanarak oyların toplanmasına başlandı.)

5. — SORULAR VE CEVAPLAR

1. — Kütahya Milletvekili İhsan Şerif Özgeni'in, Kütahya'nın Kalburcu mıntakasında inşa edilmekte olan Porsuk baraj ve Sofça Köyü halkının durumu hakkında Bayındırlık Bakanlığından sözlü sorusu (6/157)

BAŞKAN — İhsan Şerif Özgen burada mı? (Yok sesleri) Kendisi burada olmadığından gelecek oturuma bırakıyoruz.

2. — Tokad Milletvekili Refik Ahmet Sevengil'in, gelecek der yılı başında okulların kitap durumu ve tek kitap sistemi hakkında Millî Eğitim Bakanlığından sözlü sorusu (6/158)

BAŞKAN — Sözlü soruyu okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki soruların Millî Eğitim Bakanı tarafından Kamutay huzurunda cevaplandırılmasını rica ederim.

Tokad Milletvekili
Refik Ahmet Sevengil

1. — Ders yılı bitmiştir; gelecek ders yılı başında her derecede okul talebesinin elinde ders kitabı bulundurmak ve çocukları ders senesi içinde forma, fasikül, cüzü peşinde koşmaktan kurtarmak için ne tedbir alınmaktadır?

2. — Okullarda tek kitap sisteminin bırakılması hakkında ne düşünülüyor?

3. — Tek kitap sistemi bırakılacaksa okul kitapları basımı işinde bunu ötedenberi meslek edinmiş kimselerle Bakanlık arasında bir işbirliği yapmak düşünülüyor mu?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANI TAHSİN BANGUOGLU (Bingöl) — Arkadaşımın sualleriue

sırasiyle cevap arzedeceğim:

1. — İlk ve ortaokullarla liselerin, kültür derslerinde ortaokul ve liselerin kitaplarından faydalanan meslekî ve teknik okullar ve köy enstitülerinin kitap ihtiyacı geçen yıl olduğu gibi 1948 - 1949 öğretim yılı başında tamamen sağlanmış bulunacaktır. Bu sene bu mektepler kitap sıkıntısı çekmiyeceklerdir, kitaplarımız hazırdır.

Öğrencilerin ellerinde bulunan kitaplar içinde fasikül halinde yayınlanmış olan iki kitap vardır. Bunlardan biri liselerin ikinci sınıflarında okunan (Tarih boyunca güzel yazılar II), biri de ortaokulların ikinci sınıflarında okutulan (Dil bilgisi) kitaplarıdır. Bunlardan «Tarih boyunca güzel yazılar II» adlı eserin ders yılı içinde ikinci ve son fasikülü de yayınlanmak suretiyle kitap tamamlanmıştır. «Dil bilgisi» kitabının geri kalan kısmı yazdırılmış olup halen basılmaktadır. 1948 - 1949 öğretim yılı başında bu kitap da tam olarak yayınlanmış bulunacaktır. Bu suretle önümüzdeki öğretim yılında fasikül halinde hiçbir okul kitabı almıyacaktır.

2. — Okullarda tek kitap sisteminin terkedilmesi Bakanlıkça düşünülmüş ve bu hususta hazırlanmış olan kanun teklifi Başbakanlığa sunulmuştur. Ben öyle buldum. Tasarıyı geri aldım, yeni baştan tetkik edeceğim.

3. — Tek kitap sisteminden çok kitap sistemine gidildiği takdirde Bakanlık yalnız kitapların tetkiki işiyle meşgul olacaktır. Kabul edilecek kitapların basım ve dağıtım işi de bu işi üzerine alacak kitaplara ait olmak lâzımgelir. laların basım ve dağıtım işi de bu işi üzerine alacak kitaplara ait olmak lâzımgelir.

Bu yıl için kitaplarımız hazırdır arkadaşlar. Zaten çok kitap sistemine gitme kararını alırsak ve bunu Yüksek Heyetiniz tasvip ederse bu işe ancak 1949 - 1950 yılında başlıyabileceğiz. Kitapların yazılması, basılması önümüzdeki birkaç ay içinde zaten mümkün değildir.

Onun için bu yaz aylarında meşgul olacağım, imtihan, program ve kitap işleri arasına bu işi de alıyorum. Sonbahara kadar intaç edip Yüksek Huzurunuza bir teklif getirmek kararındayım.

REFİK AHMET SEVENGİL (Tokad) — Tatil ayları geçip te okullar açıldığı zaman çocuklarımız kendilerine gereken ders kitaplarını tamam olarak bulacaklardır. Muhterem Millî Eğitim Bakanı arkadaşım böyle söyledi. Bu, inşirah verici bir haberdir, teşekkür ederim.

Sualimin ikinci maddesine geçiyorum.

Okularımızda tatbik edilen kitap sistemi hakkında kısa mâruzatta bulunmak için müsaadenizi rica ederim.

Eski sistem şu idi: Mekteplerde okutulacak derslerin müfredatı evvelce tesbit ve ilân olunur, okul kitabı yazmakta ihtısas sahibi olan kimseler bu müfredat dairesinde kitapları yazarlar, Millî Eğitim Bakanlığına verirler, orada mütehassıs bir heyet, ki bu, Talim ve Terbiye Heyeti olmak lâzımgelir, bu kitapları tetkik eder, müfredata uygunluğu, muhtevası ve tedris usulleri bakımından kitabı muvafık bulursa kabul eder. Bu kitap muharriri tarafından bizzat veya bir tabi vasıtasiyle bastırılır ve ders kitabı olarak Millî Eğitim Bakanlığınca kabul edilmiş bulunur. Bu, o demektir ki, mütehassıs kimseler tarafından yazılmış ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kabul edilmiş birden fazla kitap bulunur.

1933 yılında kabul edilmiş bulunan bir kanunla mektep kitaplarının tab ve tevzi işi Millî Eğitim Bakanlığına verilmiştir. Bunun neticesi olarak 1933 senesindenberi tatbik edilmekte olan sistem şudur:

Millî Eğitim Bakanlığı herhangi bir dersin kitabını ya bir muharrire veya bir heyete ya doğrudan doğruya havale eder yazdırır, yahut müsabaka açarak yazdırır, her ders için yalnız bir kitap yazdırılır.

Muhterem arkadaşlar, tek kitap sisteminin kabu edilmesindeki sebep talebeye pedegojik formasyon verme işinde kitap unsurundan faydalanma olmalıdır diye düşünüyorum. İyi talebe yetiştirmek için birkaç unsuru birleştirmek lâzımdır. Okullarımızın ders müddetleri, sınıf adedleri iyi ayarlanmış olacaktır; öğretmen iyi olacaktır; ders vasıtaları tam ve iyi olacaktır ki iyi talebe yetiştirmek mümkün olsun. Demekki kitap iyi talebe yetiştirmek için tek vasıta değildir, vasıtalardan biridir.

1933 senesindenberi tatbik edilmekte olan tek kitap sisteminden hâsıl olan durumu şöylece arzediyorum.

Bir çok ders kitapları yabancı dillerden aynıyle tercüme edilmiştir. Bazı kitapların mik-

tarı fazlaca bastırılmış ve her sene aynı kitap okutulmuştur. Ders kitabı klişeleştirilmiştir. Mütehassısların ifadelerine göre fen kitaplarımızdan bir kısmı bugün yeni buluşları ihtiva etmemektedir. Bazı kitaplar müsabaka ile yazdırılmıştır. Bunların içinde iyileri olduğu gibi fenaları da vardır.

Senelerdenberi Türkçe ders kitaplarından yapılan şikâyetler ayuka çıkmıştır. Nihayet son seneler zarfında bu işin tanzimi yolunda teşebbüslere geçilmiştir. Hulâsa, tek kitap sisteminin tatbikı, benim naçiz görüşüme göre, bizim memleketimizde iyi netice vermemiştir.

Sayın Bakan arkadaşım bu mevzuu tetkik ettireceğini ifade buyurdular. Bu tetkikın önümüzdeki yaz mevsiminde tamamlanarak Meclisin yeni toplantı devresine bize yeni tekliflerle gelmek imkânını bulmalarını temenni ederim.

1933 senesinde çıkan kanun, mektep kitaplarının tab ve tevzii işini Millî Eğitim Bakanlığına vermiştir. Her ders için yalnız bir kitap kabul edilip onun okutulmasını mecburî kılan bir Kanun hükmünü hatırlamıyorum. Bunun Bakanlığın idari bir kararı olduğunu tahmin ederim.

Ne olmalıdır? Bugünkü Kanunu değiştirseler, kitap işini eski sisteme irca etseler iyi olur diye düşünürüm. Belki de kitapçıların okul kitaplarını zamanında yetiştiremiyecekleri, talebenin kitapsız kalması gibi ihtimal ve düşünceler öne sürülecektir. Bu gibi mahzurları önlemek için kitap tabileri ile iş birliği yapmak mümkün olur, münasip görürlerse... Eğer bu yola gidilmezse Millî Eğitim Bakanlığı Okul kitaplarını basmak ve satmak işini mutlaka kendi elinde bulundurmak zaruretine kani olursa, o takdirde başka bir teklifim var: Bakanlık her ders için bir kitaptan fazla kitap bastırıp bunlardan istediğini okutmak hususunda öğretmenleri serbest bırakmalıdır.

Önce müfredat tesbit olunmalı, geniş müddet verilerek müsabaka ilân edilmelidir.

Tek bir muharrire havale suretiyle bir kitap yazdırma sistemini doğru bulmadığımı söylemek için müsaadelerini rica ederim. Mutlaka müsabaka açılmalıdır; kendisine güvenen müsabakaya girsin; Bakanlığa tevdi olunan kitaplar tetkik edilsin. Bakanlık, bunların içinden birkaç tanesini seçerek ders kitabı olarak kabul etsin, satın alsın, Bakanlık bunları bassın, satsın, okutsun!

3. — Afyon Karahisar Milletvekili Kemal Özçoban'ın Van'da yaptırılan askerî hastane ve uçak alanı ile satınalınan kavurma işindeki yolsuzluk hakkında Millî Savunma Bakanlığından sözlü sorusu (5/159)

Yüksek Başkanlığa

Aşağıda yazılı sorularımın Millî Savunma Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

1. A) Van Vilâyetinde inşa edilmek üzere mütaahhide ihale olunan Askerî hastanenin hangi tarihte ve kaç liraya ihale olunduğu, inşasının ikmal edilip edilmediği ve ne miktar para harcanıldığı. Mütaahhidin kim olduğu?

B) Adı geçen hastane inşasında yolsuzluklar yapılıp yapılmadığı, yapılmışsa mahiyeti ile zarar miktarının neden ibaret bulunduğu ve faillerinin kimler olduğu?

2. Yine Van'da askerî birliklerimiz için satınalınan kavurma işinde:

A) Bağırsak, işkembe ve boynuz karıştırılarak muazzam yolsuzluklar yapıldığı ve bu yüzden hastalanan ve ölen erlerimiz bulunduğu doğru mudur?

B) Kavurmalar hangi tarihte ve kimden satınalınmıştır. kilosu ve bedeli ile imha olunan miktarı nedir?

Yapılan yolsuzlukların failleri kimlerdir?

3. Van'da yapılan askerî uçak alanının inşasında da yolsuzluklar bulunduğu doğru mudur? Bu alanın mütaahhidi ve yolsuzluğun failleri kimlerdir? Hangi tarihte ve hangi bedelle ihale olunmuştur? Yolsuzluklar varsa mahiyeti ve Hazinenin zararı nedir?

4. Her üç sorumdaki yolsuzlukların faillerinden kimler mahkemeye verilmiş ve kimler mahkûm olmuştur?

Afyon K. Milletvekili
Kemal Özçoban

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI HÜSNÜ ÇAKIR (Samsun) — 1. — Van Askerî Hastanesinin inşası 20 Temmuz 1939 tarihinde kapalı zarfla eksiltmeye konulmuş, muhammen keşif bedelinin yüzde 12 noksanı ile 225 016 lira 15 kuruşa mütaahhit Hüsnü Yörük'e ihale edilmiştir. Temelde su çıkması sebebiyle mukavele

müddeti bir müddet uzatılmış ve harb yılları içinde demir temin edilememesi sebebiyle de inşaat durdurulmuş ve Danıştay kararına istinaden tasfiyesi yapılmıştır. Tasfiye sebebiyle, mütaahhide 71 003 lira 91 kuruş verilmiş, mütaahhide verilen bu paranın fazla olduğu iddia edilmesi üzerine mahalline bir tahkik heyeti gönderilmek suretiyle olay tahkik ettirilmiş ve yapılan işe göre mütaahhide 27 665 lira 75 kuruş fazla tediyede bulunulduğu bildirildiğinden sorumlu durumda görülen iki albay, beş yüzbaşı, ve muhasebeci haklarında yetkili adlî âmir 7 nci Kor Komutanlığınca kovuşturma yapılmış ve yapılan yargılamaları sonunda mezkûr komutanlık mahkemesince beraet kararı verilmiştir. Bu karar Ad, âmirlikçe sanıklar aleyhine temyiz edilmiştir. Askerî Yargıtay kararına intizar edilmektedir. Hastanenin inşası tahsisat temin edilemediğinden henüz ikmal edilememiştir.

2. — Van Hudut Komutanlığı ve bağlı birlikleri 1942 malî yılı yiyecek ihtiyacı olarak kilosu 275 kuruştan 248 pazarlık kararıyle 46 kişiden, 229119 kilo kavurma satınalınmıştır. Alınan bu kavurmaların fahiş fiyatla bozuk evsafta olduğu ve ihtiyaçtan fazla satınalındığı iddia edilmesi üzerine mahalline bir tahkik heyeti gönderilmiş, heyetin verdiği rapora göre: Satınalınan kavurmalardan 2700 kilo kavurmanın bozuk evsafta olduğundan imha edildiği, ihtiyaçtan fazla ve fahiş fiyatla satınalındığı bildirilmiştir.

Bu işte görevli Van Mıntaka Komutanı ve iki subay hakkında Genelkurmay Başkanlığınca kovuşturma yapılmış ve Mıntaka Komutanı hakkında men'i muhakeme kararı verildiğinden iki subay hakkında kovuşturmaya devam edilmek üzere evrakı yetkili adlî âmir, Yedinci Kor. Komutanına gönderilmiştir. Soruşturma henüz devam etmektedir. Yapılmakta olan ilk tahkikatın yakında ikmal edileceği bu komutanlıktan bildirilmiştir.

KEMAL ÖZÇOBAN (Afyon Karahisar) — İhale tarihi ne vakittir?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI (Devamla) — 1942 olacak. Bu olayla ilgili sivil şahıslar haklarında yetkili yargı makamı sıfatiyle van Cumhuriyet Savcılığınca yapılan kovuşturmanın ne safhada olduğu sorulmuştur.

BAŞKAN — Sanıklar hakkında Ağır Ceza Mahkemesinde dâva açılmasına karar verilmiş ve muhakeme başlanmıştır.

KEMAL ÖZÇOBAN (Afyon Karahisar) — Kavurma işinde zehirlenerek hastalanan, ölen erlerimiz var mıdır??

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI (Devamla) — Bozulan kavurmanın yedirilmesi neticesinde ölüm vukubulduğu hakkında şimdiye kadar resmen bir haber alınmış veya bir iddia yapılmış değildir.

3. Van Uçak alanının tesviyesi işi, 28 . X . 1943 tarihinde, 31 750 liraya mütaahhit Hüsnü Yörük'e verilmiştir. Bu tesviyenin proje ve şartnameye uygun olarak yapılmadığı iddiası da tahkik etirilmiştir. 31 bin liralık bir işte 108 bin liralık bakiye inşaata lüzum gösteren bilirkişilerin ihtisaslarında haklı olarak şüpheye düşülmüş olduğundan yetkili adlî âmir sıfatiyle Genelkurmay Başkanlığınca mahallinde yeniden keşif ve tahkikat yapılmasına lüzum görülmüş ve son günlerde mahalline bir tahkik heyeti gönderilmiştir. Heyetin raporuna bugünlerde intizar edilmektedir.

Daha evvel Van Mıntaka Komutanlığınca tahkikına girişilen işbu olaylar hakkında Bakanlık ilk defa 8 Kasım 1945 tarihinde mütaahhit Ahmet Metin Malatyalı imzalı bir telgraftan haber almış ve derhal ilgili makamlarla muhabereye girişilerek Van'a bir heyet gönderilmek suretiyle ihbar konuları incelettirilmiştir. Biraz evvel arzettiğim veçhile olaylar yetkili yargı mercilerine intikal ettirilmiştir.

BAŞKAN — Başka soracağınız var mı?

KEMAL ÖZÇOBAN (Afyon Karahisar) — Sayın arkadaşlar; cevap lûtfunda bulunan Sayın Bakana teşekkür ederim. Fakat bilmem yüksek hatırımızda kaldı mı? 1, 5 - 2 sene kadar evvel de sormuştum, ozamanlar henüz tahkikat safhasında bulunan eski Bakan her üç konu üzerinde yolsuzluk olduğunu itiraf buyurmuşlardı. Bendeniz de ozaman verdiğim ve onun verdiği cevapları okumakla sözüme başlıyacağım.

Ozamanki Millî Savunma Bakanı Cemil Cahit Toydemir; Van Vilâyetinde inşa edilmek üzere mütaahhide ihale edilen askerî hastane işinde bazı yolsuzluk maalesef olmuştur. Kezalik askerî birlikler için satınalınan kavurmaların içinde bağırsak ve saire şeylerin konması suretiyle ka-

vurmaların tağşiş edildiği de vâkıdır onu da esefle arzedebilirim.

Yine Van Vilâyetinde Türk Hava Kuvvetleri için yaptırılmış olan uçak alanında bazı suiistimaller olmuştur, bunun da doğru olduğunu teyit ederim. Bu malûmatımızı oraya gönderilen Heyeti teftişiyenin verdikleri raporlar üzerinde yakın zamanda öğrendik. Ve bu ihbar ve tahkikat 1946 Nisanında başlamıştır, bugün bu suiistimaller için heyeti umumiyesi hakkında ilk tahkikat açılmıştır. (Bravo sesleri) Ve bugün bu suiistimalleri yapanların hepsi hakkında tahkikat açılmıştır... İlâhiri ozaman bendeniz yalnız teşekkürle iktifa ettim, tahkikatın seyrinde herhangi bir tesir icra etmemek için işi kurcalamak istemedim. Şimdi Sayın Bakan sorulardan birincisini teşkil eden hastane işinin hemen hemen bütün sanıklarından birkaç kişiye inhisar ettirildiğini ve onların da beraet ettiklerini, dosyalarının henüz Temiz mahkemesince incelenmekte olduğunu söylediler. Fakat verdikleri cevap tatminkâr değildir. Ben biraz fazla izahat lütuf buyurmalarını istemiştim. Bu bakımdan ben müsaadelerinizle bu konu hakkında ihbarın ve hâdiselerin mebdeinden müntehasına kadar geçirdiği safhalar hakkında Yüksek Meclisi tenvir etmek istiyorum.

Soru konularının mahiyeti; üzerinde yapılan suiistimallerin vüsati, ve yurtta yayılan şayia ve iddiaların ve bunları teyit eden delillerin kuvveti itibariyle Bakanın cevaplarını tatminkâr bulmadım. Bu bakımdan mevzu ile ilgili birkaç söz söylememe müsaadenizi dilerim.

Hâdiselerin yeni olmadığı, Bakanın ifadelerinden de anlaşılmaktadır.

Üç çeşit taahhüt işlerindeki yolsuzluklardan bahsettim. Yapacağım izahattan mütaahhidinin aynı adam olmasındaki sebep ve hikmeti tahmin etmekte Yüksek Meclisinizin güçlük çekmiyeceğine ve ta başlangıçta işle ilgili daire adamlarından bazılarının mütaahhitle uyuşmuş olduğu neticesine varacağınıza eminim.

Hangi sebep ve saikle olursa olsun, ihbarı yapan vatandaş memleketine iyilik yapmıştır. Yolsuzlukları meydana çıkaran, ilk ihbarı yapan bu zat Van'da oturmaktadır.

Kendisi 1945 senesinde alâkalı makamlara dilekçe ile yolsuzlukları ihbar etmiştir. Nazarı dikkate alınmadığını görerek mütaaddit defalar, Millî Savunma, Adalet Bakanlıklarına ve Başbakanlığa müracaat etmiş, nihayet Cumhurbaşkanına bildirmiştir.

Neticeler daima aleyhine çıkmış, vatandaşı ihbar ettiğine peşiman ve perişan vaziyete sokmuşlardır.

Son çare olarak Meclise de başvurmuş ve ozaman el koydurabilmiştir.

Müracaatının acıklı safhalarını dilekçesinden okumak yerinde olur.

B. M. M. Yüksek Başkanlığına

17 . X . 1945 tarihinde Van'da mütaahhit Hüsnü Yürük'ün askerî taahhüt işlerindeki yolsuzluklarından yalnız Tayyare meydanı inşası, kavurma itası ve askerî hastane yapısındaki yolsuzluklarını ihbar etmiştim. Halbuki mahallî nüfuz ve mevki sahibi kimseleri kendisine bağlamış bir tedbir hazırlamış olacaklarını düşünmemiş ve milletimin hayati menfaatleri ile ilgili işlerinde hiçbir şahsi emel ve menfaatin müessir olabileceğini hatırıma getirmemiştim. İş tersine oldu. Hırsızı bıraktılar, beni tevkif ettiler. 55 gün mevkuf kaldım. Neticede altı ay hapse mahkûm edildim. Temyiz esastan bozarak mahkemeyi Bitlis'e nakletmiştir. Müdafaasına mahal bırakmak ve iddiamı ispat etmemekliğim için adliye de dahi Hüsnü Yürük'e yardım etti. Mülkiye âmirleri de onu tuttular. Bunu da ispat ederim. Onbir aydanberi tahkikat tekemmül ettirilmedi. Bu müsamahalı muamele onları tuttukları yolda yürümek için cesaretlendirdi ve aleyhlerine iftira attığımdan, on bin liralık zarara uğradıklarından bahsile dâva açmağa sevketti. Henüz kanuni neticeye bağlanmış bir karar olmamasına rağmen Van Adliyesi dâvayı kabullenerek hakkımda takibata geçti. Halbuki Van Adliyesinin takibini gerektirir ve mahiyetleri itibariyle hepsi birbirinden üstün ve önemli fakat bu gibi kimselere taallûku itibariyle hemen takip ve intacı mahzurlu bulunan birçok dâvalar dosyalarında uyumaktadır.

Tayyare meydanı gibi memleketin müdafaası ile ilgili bir işte hırsızlık ve meydan yapılmamak suretiyle memleket hava kuvvetlerini aldatmak var dedim ve ispat ettim, aldıran olmadı.

Memleket askerlerini tedavi edecek hastane inşasında hırsızlık var dedim, ispat ettim, aldıran olmadı, askerinin gıdası ve sıhhatı pehasına Devlet Hazinesi soyulmuştur dedim, ispat ettim,

aldıran olmadı. İşi Adliyenin nasıl himaye ettiğini Devlet Hazinesi nasıl ve ne tarzda soyulduğunu göstermek için Adalet Bakanlığından inşaat işlerindeki çeşitli hisselerin tesbiti için Bayındırlık Bakanlığından, meydan yaptık diye vatan müdafaasını nasıl istismar eylediklerini, hastane yaptık diye nasıl hile yaptıklarını, kavurma aldık diye nasıl hırsızlık edildiğini anlatabilmek için Millî Savunma Bakanlığından müfettişler gönderilmesini ısrarla istediğim halde müfettiş gönderilmedi, yalnız ordudan gelen karma bir heyet kısa bir sondaj yaparak döndü. Bütün sübut delilleri meydanda. Bu kadar ağır yolsuzlukların böyle hafif ve gevşek bir takibe tâbi tutulması alâkalılara başka bir cesaret verdi. Bugün muvazaalı ve yeni işler peşindedirler. İhbarımdaki iddialarımı bir kere daha tekrarlıyarak mahiyetlerini yüksek takdirlerinize sunuyorum.

Memleketteki yolsuzlukları gören vatandaşların bunları ilgili makamlara ihbar etmeleri millet fertlerinin kendi kendisini murakabe etmesine bir delil teşkil edeceğinden bu türlü hareketleri şükranla karşılamak lâzımgelir. Hususiyle ihbarın mevzuu Millî Savunma gibi memleketin mukadderatı ile ilgili konulara temas ettiği zaman bunu vatani bir vazife saymak icabeder. Fakat bu işde maalesef muhbire eza ve cefayı reva görmüşlerdir.

Bu vatandaş vazifesini yapmıştır. İnandıramamış veya müsamahakâr davrananlar, yahut da bu işde menfaati olanların hışmına uğramıştır. Mevzu gayet mühim iken nazara alınmamış, kendisi derhal müfteri sıfatiyle mahkemeye verilmiş, tevkif olunmuştur. Evet hepimiz adaletten eminiz. Adaleti ilgilendiren bahislerde ona toz kondurmamaya çalışırız. Fakat aylarca süründükten, mevkuf kaldıktan sonra adalet tecelli edebilmiş, masum vatandaşın ihbarlarının doğruluğu sabit olunca özür dilenmiştir. Ama badelharabüelbasra.

Arkadaşlar; ben uzun zamandanberi bu tahkikatın seyrini takibetmekteyim. Bu işdeki kadar betaet; lâkayıtlık ve hattâ daha ileri giderek söyliyeceğim himayekârlık ender görülmüştür. Tahkikat uzun sürmüştür. Dâva safhasına geldiği halde meselâ: Van Askerî mahkemesi işin içinde yüksek rütbede subaylar ve hattâ generaller bulunduğundan bahsile vazifesizlik kararı vermiş, evrak 7 nci Kor Komutanlığına verilmiştir. Orası tekrar iade etmiş ve bu gönderme ve iadeler tekerrür eylemiş durmuştur. Ve hattâ (Van'da görülmesi mahzurlu bulunduğundan) bahsile evrak iki üç defa yargıtaya gelmiştir. Bundan sonra yapılan muameleleri resmî bir yazıdan aldığım şu satırlar gösterir: (Kavurma işindeki yolsuzluklarda eski... Komutanı... General..... de ilgili görüldüğünden Evrak Askerî Yargılama Usulü Kanununun 15 nci maddesi gereğince Genel Kurmay Başkanlığına gönderilmiştir. İhbar 1942 - 1943 senesinde cereyan eden olaylara ait bulunduğu ve çok geniş konuları ilgilendirdiği için sonuçlandırılması mümkün olamamıştır.)

Aynı yazının diğer bir yerinde üç suç hakkında da kovuşturma açılmıştır. Hassasiyetle takibedilmektedir. İftiracı yerine konularak tevkif ve altı ay hapse mahkûm edildiği (hakkındaki tafsilâtın Adalet Bakanlığından öğrenilebileceği).

Başınızı ağrıtıyorum. Fakat memleket işi olduğu için hepinizin hassasiyetle üzerinde duracağınızı umarak biraz da suçlar hakkında Bakanın noksan verdiği malûmata en mühim noktaları arzedeceğim.

İddialara göre hastane işindeki yolsuzluklar:

1. — 1939 senesinde taahhüt eylediği hastane inşası işini demir ve çimento yokluğu bahanesiyle mukaveleyi feshettiren mütaahhit o iş için 12 kuruşa temin ettiği tonlarca demir ve çimentoyu 100 - 150 kuruşa karaborsada satmıştır.

2. — Hastane temellerinde yapılması lâzımgelen sumel yapılmamış, tasdikli projesine göre sekiz bin lira alması lâzımgelirken 21 bin lira almıştır.

3. — Şartnamesine uygun olarak kapı ve pencereleri yapmadığı halde yapılmış gibi parasını almıştır.

4. — Kullanmadığı halde bekçi, mühendis, fen memuru kulübe icarı, ipotek faizi gibi kanunsuz, aslı bulunmıyan işlere karşılık para ödenmiş ve ödenen paraya iş mahiyeti verilerek mütaahhit kârı ilâve edilmiş, salâhiyetli mahkeme kararı olmadan faiz ödenmiştir. Mütaahhidin bu hileli hareketi yüzünden bugün iki milyon liraya çıkmıyacak inşaat yarım kalmıştır.

Kavurma yolsuzluğu

A) Askerî birlikler için alınan tahminen 700 bin liralık kavurma işinde mütaahhit yine

aynı şahıstır. Kavurmanın rayiç bedeli 175 kuruş iken defterler üzerinde yapılan tahrifatla 275 kuruşa çıkarılmış, tahrif ihbardan sonra tesbit edilmiştir. Bu yüzden Devlet Hazinesinden fazla çekilen para 300 bin liradır.

B) Ereğli ilçesinde kavurmanın beher kilosunda yapılan ve kaymakamlık vasıtasiyle bildirilen teklif 170 kuruş olduğu halde keza yapılan tahrifle bu rakam 270 kuruşa çıkarılmış ve muameleden kaldırılmıştır.

C) Kavurmalar şartnamesine ve matlup vasıflara uygun yapılmadığı için kısa bir müddet içinde kokmuş ve imha mecburiyeti hâsıl olmuştur. (İmha raporları dosyasındadır.)

D) 36 ton kavurma teslim edilmediği halde teslim edilmiş gibi parası ödenmiştir.

E) Kavurma alıp vermiyenler namına sahte evrak tanzim edilerek binlerce lira kavurma bedeli çekilmiştir.

F) Şartnamesine aykırı olarak koyun eti yerine keçi eti verilmiştir.

Saydığım hususlara ait rapor ve diğer vesikalar dosyalarındadır.

Sayın arkadaşlarım, en acıklı bir noktaya temasa vicdanım beni mecbur ediyor. Kavurmalara işkembe, ciğer, boynuz ve bağırsak gibi yenmesi mümkün olmıyan bir kısım maddeleri karıştırmak belki mütaahhide bir menfaat temin etmiştir. Bundan millet paraca zarar da görmüştür. Ben bu noktadan ziyade yürekleri sızlatan bir ihbarın üzerinde durmaktayım.

Bu kavurmaları yiyen askerlerimizden bir kısmı hastalanmış ve hattâ ölenler de varmış. Bunun askerî bir sır olarak kalması lâzımgelip gelmiyeceğini Savunma Bakanı takdir ve talep edebilir. Mademki böyle bir zarureti duymadan cevap verdiler; ben de daha derinlere gitmeden sathi olarak mâruzatta bulunacağım.

Evvelâ gönderilmiş bir mektubun bir kısım yerlerini okuyacağım:

«Yine Van'da bulunan askerî birliklerin ihtiyacı için münakasya konulan 270 000 kilo kavurma 175 kuruştan mütaahhide ihalesi yapıldığı halde üzerinde bir kalem oynatılarak 275 kuruştan ihale edilmişçesine gösterilmiş ve bu bedelle kavurmalar teslim edilmiştir. Bir müddet sonra bu kavurmayı yiyen askerler arasında zehirlenme alâimi başgöstermiş ve 31 askerimiz ölmüştür. Erzurum'dan ve civardan teşkil edilen ve içlerinde kimyager de bulunan bir heyeti sıhhiye tarafından kavurmalar muayene edilmiş, neticede kavurma tenekelerinin bağırsak, işkembe, boynuz parçalariyle dolu olduğu tesbit edilmiştir. Bu sebepten kavurmaların imhası emri verilmiştir.»

Geçen sene Recep Peker Hükümeti zamanında bu iş hakkında bir soru vermiştim. O zamanki, Bakan her üç taahhüt işindeki yolsuzluğun doğru olduğunu söylemişti. Ancak tafsilâta girişmemiş ve zararın miktarını muhakeme sonunda aydınlatacağını söylemişti.

Ozaman ben, kavurma yolsuzluğundan bahsederken sorumun ikinci maddesinde: (Keza Van'da askerî birlikler için satınalınan kavurmaların, bağırsak, işkembe ve sair maddelerle tağşişi yüzünden maddî ve mânevi zararlar husule geldiği yolundaki iddialar doğru mudur? Doğru ise husule gelen zararların nevi, mahiyet ve miktarları neden ibarettir.) diye yazmıştım.

Ozamanki Bakan «Maddeye kül halinde» doğrudur diye cevap verdiler. Ben işin mahkemeye intikal ettiğini, mahkeme üzerine herhangi bir tesir yapması ihtimalini düşünerek teşekkürle iktifa etmiştim. Hattâ ozaman Milletvekili arkadaşlarım (Maddî zarar ne ise şu mânevi zarara ne oluyor) diye sormuşlardı. Ben (millete karşı fena tesir yapar, askerliğe karşı çok hassas olan vatandaşlarıma belki yanlış bir his aşılarım korkusiyle açıklamadım. Kavurmalardan hastalanan ve ölen erlerimizden bahsedildiği için (mânevi zarar) kelimesiyle kapalı sordum) cevabını vermiştim. İşte bir seneden fazla bir zaman sonra artık bu noktayı aydınlatmak benim için bir vazife halini aldı. Çünkü zarfındaki postane mühürüne göre (İstanbul'da Fener, Balat âyan caddesi) denilen mahalden atılmış cidden üzerinde durulmaya değer bir mektup aldım. Bunu da okumama müsaade buyurunuz. Tarihi yoktur. Mühüründen 1947 senesi Martında verildiği anlaşılıyor.

BAŞKAN — Soru sahibinin sözünü kesmiyorum, mesele mühimdir, arzu buyurursanız sözünü bitirsin. (Devam, devam sesleri).

Dr. FAHRİ KURTULUŞ (Rize) — Reis Bey; o halde bizimkileri de kesmeyiniz.

BAŞKAN — Bugünkü gibi, mühim konular olur ve bu da 15 dakika içinde ifade edilemiye-

cek olursa sizin de sözünüz kesilmez.

Devam edin.

KEMAL ÖZÇOBAN (Devamla) — Şimdi bir mektup okuyacağım. Bu mektupta tarih atılmamış, yalnız zarfın tarihine göre mektup 1947 senesinin Martında verilmiş. Müsaade ederseniz okuyayım.

Sayın Bay Kemal Özçoban;

Siz Van'da iken 1942 senesinde Van'da Kavurma dâvası olmuştu. Şimdi duydum ki bu işi siz tekrar dallandırıyorsunuz. Onun için size bazı tafsilât vereyim. 1942 senesinde Satın alma Komisyonu reisi... bu işe el koydu. Müteahitlerden rüşvet yedi. Onun için mütaahitler de kavurmaya ciğer parçası, işkembe parçası gibi şeyler koydular. Bunun üzerine bir çok er zehirlenerek öldü. O sene Van'da musevi doktor Abravanel, erlerin ölmesi kavurmadan olmuş diye bir rapor yazıyor, fakat muvaffak olamıyor. Çünkü aradan vakit geçmiyor, doktoru Van'ın kazası Beytüşşebaba verdiler. Doktorun gitmesiyle mesele halloldu. Mektubuma son verirken hürmetlerimi sunarım.

Efendim, bu iki mektuptan birisinin imzası bizce malum, diğeri ise meçhuldur, adres ve imzası yoktur. Bununla beraber yaptığım tahkikata tevafuk ettiği için açıklamaya vicdanen mecbur kaldım.

İsmail Hakkı Baltacıoğlu (Kırşehir) — Reis bey imzasız mektupları okutmayın.

Kemal Özçoban (Devamla) — Birisi imzalıdır.

Sayın arkadaşlar, mademki Sayın Bakan bunun aksini söylüyorlar, matlup olan da Vekilin söylediği gibi olmasıdır. Ne yapalım, benim elimde yapacak başka bir şey yoktur.

Mademki sayın Bakan bunun aksini ileri sürüyorlar matlup olan da Vekilin dediği gibi olmasıdır. Geçeceğim:

Uçak alanı yolsuzluğu :

Sayın arkadaşlar; Devlet Hazinesini epeyce zarara sokan alan inşaat yolsuzlukları da aşikâr bir durum arzetmektedir.

A) Meydanın içinden geçen batak daire şartnamesine göre her 40 santimetrede bin tonluk silindirle tazyik edilerek tabakalar halinde tazyikli imlâ yapılması lâzımgelirken şartnamesine aykırı olarak hiçbir silindir geçirilmeden alelâde ham toprakla doldurulmuştur. Bugün yapılan imlâlar çökmüş ve sular işler bir duruma gelmiştir. Buna rağmen silindir parası ödenmiştir.

B) Meydanın tanzim ve tesviye işleri yapılmamıştır. Meydan teslim alındıktan sonra yaratıldığı gibi tabiî halde idi. Buna rağmen tesviye yapılmış gibi parası ödenmiştir. Hazineden 10 binlerce imlâ ve hafriyat parası alınmıştır.

C) Meydanın üstünden geçen kanalın kıyısında yapılması meşrut olan 12 gedik seddi ve takviye duvarı yapılmamış, yapılmış gibi parası ödenmiştir.

D) Mukavele mucibince inşaat muayyen müddeti içinde bitirilmediği takdirde geçen beher gün için mütaahhidin itasına mecbur olduğu 100 liranın tahsili cihetine gidilmiyerek 210 ilâ 250 günlük tazminat bedeli binlerce lira bağışlanmıştır.

E) Yapılan meydan alelâde bir tarla kadar düz olmadığı halde parasiyle birlikte muvakkat kabulü bile yapılmamıştır.

Sayın arkadaşlar şu sözlerime ilâveten bu yolsuzlukları tesbit eden vesikalardan birisini de okumama müsaade buyurunuz. Cümlesi mühendis olan ve içlerinde Bayındırlık Müdürü de bulunan 3 bilirkişi tarafından verilmiş 24 . V . 1946 günlü bir raporda :

1. Mahallinde mütaahhide teslim edilmiş olduğuna dair tutanak kâğıdı ve inşaat sırasında inşaatın seyrini gösteren ateşman yapılmamıştır.

2. İstihkaklarını mesaha edilmeden tanzim edilmiş olduğu neticesine varılmıştır.

3. Muvakkat kabulden evvel verilen ikinci bir keşfin yapıldığını ve mütaahhit de ihale bedelinin tesviye edildiğini gösteren bir vesika yoktur.

4. Alan inşası gereken mahalde yapılmamıştır.

5. Tesviye fennî şartname, keşif ve plân ve projelere uygun değildir.

6. Tesviye mahalli münharif kabul olunduğuna göre daha 113 879 metre küblük bir hafriyata ve 4319 metre küblük de bir imlâya ihtiyaç vardır.

Alan haliyle kabul edilemez. Doğu ve Batı hudutlarında tabiî zemine irca olunacak 15 bin metre küblük bir hafriyata ve 6 000 metre küblük de bir imlâya ihtiyaç vardır. Bu itibarla alan ondüleli ve inşaat noksanıdır.

7. İnşaat sahasındaki Keşiş Deresinin tesviyesinin mütaahhit tarafından 2866 metre kûblük bir imlâ yapılmış bu rakam proje ve plânın 7 512,750 metre küb olarak gösterilmiştir.

8. Şamram denilen kanaldaki gedikler proje ve şartnameye uygun yapılmamış ve çimle örtülmemiştir.

9. Mütahhidin alan inşasında yaptığı iş miktarının rakam olarak tesbitine imkân yoktur.

10. Mütaahhidin inşaat sahasını kaydırdığı miktar ve sebepleri katî olarak tesbit edilememiştir.

İşte arkadaşlar; Sayın, Bakanın suç olmadı gibi gösterdiği, bilmem yüz otuz bir bin liraya verilmiş olan bir işte 100 küsur bin lira zarar olamaz şeklinde izaha çalışması da gösteriyor ki işin iç yüzüne nüfuz edememişlerdir. Verilen raporlar, yapılan keşifler, şartname ve projeye, (yani kabul edilen şartname ve projelere) göre yapılmış, karşılaştırılmış ve şu kadar metre kare veya küb üzerinden şu kadarı yapılmış ve şu kadarı kalmıştır, denmiştir, aynı zamanda hatalı, kötü noktaları açıklamıştır. Bence Sayın Bakan bu konuyu iyice incelesinler. Bunda muhakkak bir suiistimal vardır. Benim bu mâruzatım dosyalara müstenittir.

İşte arkadaşlar; şu mâruzatım dosyalarındaki vesikalara müstenittir. İşlerde başından sonuna kadar yapılmış yolsuzluklar aşikârdır, sabittir. Bugün böyle bir alanın istimale salih bulunup bulunmadığı insanı düşündürüyor. Alan yok gibidir.

Yarı aç da olsa vatan ve milleti uğrunda son lokmasına kadar vermekten, bir evlâdı da kalsa hudutlarda beklemek ve kahramanca ölmek için göndermekten ve icabında karısı ve kızı ile harbe katılmaktan ve son damla kanına kadar akıtmaktan çekinmiyen bu asîl millet maalesef verdiğinin yerine tam olarak sarfedilmediği ve askere verdiği evlâdının hasis menfaatlara kurban etmek istiyenler bulunduğunu vakit vakit görmekte ve duymaktadır. 1943 senesinde Uzunköprü'ye Keşan'dan kadın getirmek için hususi bir otomobille giden bir levazım üsteğmeninin kadının almadığını ve 500 lirayı ortada nasıl yırttığını Keşan halkı çok iyi bilir. Milletin yüzbinlerce ve milyonlarca lirasının nasıl yokedilmesinde ve 1945 - 1946 yıllarında yapılan müteaddit müracaat ve ihbarlara rağmen mesullerinin ve müsebbiplerinin yakalanıp mahkûm ettirilmesinde ihmalkârlık gösterilmiştir. 1939 dan 1948 senesine kadar on seneye yakın bir zaman geçmiştir. Ozamanki Vekilden komutanlarına kadar hepsi suçludur. Hattâ Başvekiller dahi. Tasavvur ediniz. 1939 yılından 1948 ze kadar 5 Kabine ve 6 - 7 M. Savunma Bakanı geldi geçti. Hepsi mesüldür. Bu kadar hassasiyet gösteriyorsunuz, ne olurdu bir Meclis kovuşturması yapsakta ibreti müessire olsa idi.

Sayın arkadaşlar; bekliyeceğim, tahkikat bitsin, tekrar soracağım. İki sene yahut altı ay sonra yine söyliyeceğim. Aynı iktidar partisinin aynı ruh ve zihniyetini taşıyan Hükümetleri, suçlunun kulağından tutup mahkemeye vermenin kolayını bulamamışlar mıdır? Bu ne acizdir? arkadaşlar.

Şimdi, ortada, yüzbinlerce lira zarar vardır. 1945 - 1946 yıllarında yapılan ihbarlar da vardır. Kendileri yeni Bakan olmaları itibariyle memleket ve millet namına ilk vazife olarak bu işi ehemmiyetle ele alsınlar, bir neticeye vardırsınlar. Aksi halde bir hissi kablelvuku beni 2 - 3 sene sonra başka Bakanlara sormaktan korkutuyor.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI HÜSNÜ ÇAKIR (Samsun).— Arkadaşlar; arkadaşımın sözlerini dikkatle dinledim. Esas itibariyle sözlerinde, aldığı ihbar mektuplarını burada okumak suretiyle kötülüklere ve suiistimallere karşı hassasiyet gösterilmiyormuş tarzında beyanatta bulunmaktan başka birşey görmedim.

Sözlerinden biri : Eski bakanın ifadesiyle benim ifadem arasında tenakuz varmış, eski bakan suiistimalleri itiraf etmiş, ben inkâr etmişim. Sözlerim meydanda. Eski bakan, tahkikatın henüz başladığını ve bazı yolsuzlukların olduğunu söylemiş ve tahkikatın neticesi alınmadan tabiî birşey ifade etmemiş. Ben ise şimdi size tahkikatın alınabilmiş olan neticelerini söyliyorum ki; hastane meselesinde bir yolsuzluk varmış ve yolsuzluğun mahiyeti de bu imiş, diyorum.

Mütaahhit nüfuz istimal etmiş, şöyle yapmış, böyle yapmış da mukaveleyi feshettirmiş. Yani mütaahhit nüfuz istimal etmiş, bu nüfuzunu Danıştaya kadar götürmüş, Danıştay bu nüfuzun altında mukavelenin feshine karar vermiş. Halbuki Danıştay işi tetkik etmiş ve mukavelenin

feshi ve tasfiyesini tensip etmiştir. Ve tasfiye ameliyesi neticesinde de mütaahhit istihkakından 20 küsür bin lira fazlasiyle tahsil etmiş. Ne yapmış bakanlık teşkilâtı bunu örtbas mı etmiş? Hayır adlî mercie yani mahkemeye vermiş daha ne yapabilir, örfi muameleye tevessül edip de eline kelepçe mi takacaktı. Mahkemeye vermiş adlî merciler de bunların kabahatini görmemiş ve mütaahhitten bu miktarın tahsili icabeder demiş. Bu sefer mahkemenin hükmünü temyiz ediyor, bundan fazla ne yapılabilirdi, istenilen ne dir? Bakanlık teşkilâtı daha ne yapabilir?

Bu noktada geçikme varsa, mahkeme usullerinin bir icabı olarak kabul etmek lâzımgelmez mi? Nihayet adalet er geç tecelli eder, iş mecrayı tabiîsini takibetmektedir.

KEMAL ÖZÇOBAN (Afyon Karahisar) — Müruruzaman var.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI HÜSNÜ ÇAKIR (Devamla) — Kavurma meselesinde, sabık bakan itiraf etmiş, ben inkâr etmişim. Söyledim, 2700 kilo kavurma imha edilmiş. Ölenler veya hasta olanlar diye resmî bir şikâyet yoktur. Uzun uzun mektuplar okudular, falan muhbir hapsaneye tıkılmış, asıl mücrim serbest dolaşıyor muş... Bu mevzuun haricinde bir şeydir. Savunma Bakanlığını alâkadar eden birşey değildir. Adliye Bakanlığına ihbar yapan falan muhbir hapishaneye sokulmuş, şu kadar orada kalmış kavurma yüzünden hastalanmış veya ölmüş bir kimse olduğuna dair resmî bir iddia yoktur.

Adedlerini söyledim; şu kadar resmî sıfatı haiz subay, takibata mâruzdur dedim. Bunlar takibedilmektedir. Yalnız ilk tahkikatın bitmemesinin sebebi, ifadeleri alınması lâzımgelen kimselerin Türkiye'nin dört tarafına dağılmış olmalarıdır. Bunu da mazur görmek lâzımdır.

Diğer taraftan bu işle suçlu olan siviller Cumhuriyet Adliyesine verilmiş, size okuduğum telgraf mucibince muhakemelerine başlanmak üzeredir. Bunlardan başka ne yapalım istiyorlar? Ne yapmamızı istiyorlarsa sarahaten söylemeleri lâzımdır.

Üçüncü mesele; tayyare meydanı işidir. Arzettiğim gibi; 28 - 30 bin liralık bir iş tasavvur edilmiş, tesviyei turabiyeden ibarettir. İş bilirkişilere havale edilmiş. Bilirkişiler gitmiş hayır bu işe 108 bin lira sarfedilmesi lâzımdır demişler. Genel Kurmay Başkanı buradan bir müteahassıs heyet gönderiyor. Nedir bu? Anlıyalım diye. Yani ne yapılsın, başka türlü nasıl olabilir? Adaleti tecelli ettirmek için daha nasıl hareket etmek lâzımdır.

Adaleti tatbik edebilmek, kötülüklere karşı hassas davranmak bahsinde vazife sahiplerini lakayıt ve alâkasız addetmeye hakları yoktur.

AHMET OĞUZ (Eskişehir) — Sürat.

KEMAL ÖZÇOBAN (Afyon Karahisar) — Bir nokta.

Efendim; Sayın Bakan henüz ilk defa kürsüde Bakan sıfatiyle cevap veriyorlar. Ben kendisine herhangi bir mesuliyet tevcih etmedim, yanlış anlamış olacaklardır.

Yalnız bu işi ilk defa olarak ellerine almalarını rica etmektir. Hukuki müruruzaman müddeti vardır.

Arkadaşlar, failler üzerinde yürünüyor. Çok rica ederim, insafınıza müracaat ederim. Yapılmış birşey vardır, bu işleri deruhde edenler, keşfini yapanlar, takabbül eden adamlar vardır.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI HÜSNÜ ÇAKIR (Samsun) — Kazai mercilere verildi, başka ne yapılacaktı ?

KEMAL ÖZÇOBAN (Devamla) — Onlar malûm.

Şimdi ne imiş? Üç albayla bir general üzerinde yürünmüş olmamış, başkaları üzerinde yürünmüş olmamış. Bütün bu suçlular nerede? Ben eminim ki, Yargıtay o adamları suçlu addedecektir, belki de tasdik etmez, bozar. Müruruzaman vardır. Yüz binlerce liralık bir iştir. (Bakan ne yapsın sesleri).

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI HÜSNÜ ÇAKIR (Samsun) — Adliye işe müdahale ettiği vakit müruruzaman olmaz.

KEMAL ÖZÇOBAN (Devamla) — Rica ederim. Bakanı söylemiyorum. Mesuliyet vardır. Çok hassas duruyorsunuz, bir Meclis soruşturması açalım, geçen dört devrenin bakanlarından soralım. Milletin yarım milyondan fazla zararı vardır, bu taahhüt işinde. Bırakalım mânevi zararları, maddi zarar üzerinde duralım. Dört beş bakan geçmiştir. Bunlar vebal günah işlemişlerdir. Nedir yani?

BAŞKAN — Arkadaşlar; bu münasebetle mâruzatım olacaktır.

Arkadaşımız mühim bir suiistimalden bahsettiği için 15 dakikayı doldurmuş olmasına rağ-

men sözünü kesmek istemedim. Fakat İçtüzük hükümlerini Başkanlık daima tatbik edecektir. Bu münasebetle arkadaşlarımdan şunu rica edeceğim; bu gibi sorularda 15 dakikadan fazla İçtüzük hükümlerine göre konuşulamıyacağı hesap edilerek ona göre hazırlanacak sözlerin ayarlanmasını rica ediyorum. Eğer bu 15 dakika kâfi gelmezse muhtelif soru önergeleri halinde mesele mevzuu bahis edilebilir. Meselâ bu konuda alan meselesi, kavurma meselesi, hastane meselesi olarak üç parçaya bölünebilirdi. Ve daha geniş bir zaman içinde konuşulabilirdi.

REŞAD AYDINLI (Denizli) — Bir önerge vermiştim.

BAŞKAN — Arkadaşımız bir önerge vermiştir, bugünkü gündemde yoktur, bu iş hakkında Meclis soruşturması açılmasını istiyor. Gündeme alacağız ve muamelei lâzimesini yapacağız. Bu hususta verilen önergeler derhal gündeme alınır.

Bu soru bitti, dördüncü soruya geçiyoruz.

4. — Eskişenir Milletvekili Kemal Zeytinoğlu'nun, Porsuk Barajı inşaatı hakkında Bayındırlık Bakanlığından sözlü sorusu (6/160)

BAŞKAN — Soruyu okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

1. — Eskişehir ve köyleri için hayatî bir kıymet ve ehemmiyeti haiz olan Porsuk Barajı inşaatının tamamlanmasına az bir zaman kaldığı halde iş birden bire durdurulmuş bulunmktadır.

Bunun sebebi nedir?

2. — Bu vaziyet karşısında baraj inşaatının mevsim sonuna kadar ikmali kabil olacak mıdır, bu hususta Hükümet ne düşünmektedir?

3. — Barajın ayrılmaz bir cüz'ü olan sulama kanalları inşaatına ne zaman başlanacaktır.

Yukardaki sorularımın Bayındırlık Bakanı tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ve rica ederim.

Eskişehir Milletvekili
Kemal Zeytinoğlu

BAYINDIRLIK BAKANI NİHAT ERİM (Kocaeli) — Efendim, Eskişehir Milletvekili Kemal Zeytinoğlu arkadaşımızın sorusu oldukça şümullüdür. Binaenaleyh bu soruya kısmen, arkadaşımı tatmin etmiş olmak için, cevap vereceğim. Sorunun ikinci kısmını gelecek hafta kesin olarak cevaplamak mevkiinde bulunacağımı zannediyorum. (Hepisini birlikte cevaplayın sesleri) Eğer arkadaşım gelecek hafta hepsini beraber dinlemek hususunda benimle mutabıksa sorunun gelecek haftaya talikini rica ederim.

KEMAL ZEYTİNOĞLU (Eskişehir) — Mutabıkım.

BAŞKAN — Beşinci soruya geçiyorum.

5. — Ankara Milletvekili Mebrure Aksolay'in, doğum yardımından mahrum bırakılan bazı işçiler hakkında Çalışma Bakanlığından sözlü sorusu (6/161)

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

İş Kazalariyle, Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları hakkındaki 4772 sayılı Kanunun 83 ncü maddesinin son fıkrası hükmü, 3575 sayılı Kanunla kurulan Askerî Fabrikalar Emekli ve Yardım Sandığı ile ilgili olan işçiler hakkında da uygulanması lâzımgeleceği Sayıştay Genel Kurulunca karar altına alınmış ise de Maliye Bakanlığı bu hükmün bunlara şümulü olmadığı kararına varmış ve bu suretle Türk İşçilerinden bir kısmı doğum yardımından mahrum kalmıştır.

Maliye Bakanlığı ile Sayıştay arasında kanunu anlayış bakımından husule gelen ihtilâfın halli için, Hükümetin bir tefsir veya bir tesis getireceğini işittim.

Bu ne zaman gelecektir? Çalışma Bakanından bu hususun sözle açıklanmasını rica ederim.

Ankara Milletvekili
Mebrure Aksoley

ÇALIŞMA BAKANI TAHSİN BEKİR BALTA (Rize) — Efendim, soruya önümüzdeki Çarşamba günü arzı cevap edeceğim.

6. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Erzurum'un Yeğenağa Mahallesinden Yusuf kızı Şahende Sakmak'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Adalet Komisyonu raporu (3/218) [1]

BAŞKAN — Raporu okutuyorum;

(Adalet Komisyonu raporu okundu).

BAŞKAN — Söz istiyen var mı?

MİTAT AYDIN (Aydın) — Sayın arkadaşlarım; gündemimizin bu maddesini mütalâa ederken gözümün önünde iki büyük tablo tecessüm etti. Birisi, Türk Adliyesinin kılı kırk yararcasına ve bir tesire kapılmadan vermiş olduğu ülvi bir karar, idam kararı.

Diğeri de, Erzurum'un Yeğenağa Mahallesinde oturan şimdi ismini bile bilmediğim bir Türk kadını, Erzurum'lu bir kadın.

Yani arkadaşlar, bundan yetmiş sene evvel düşman askerleri memleketimizi işgal edip Erzurum önlerine geldiği ve Erzurum'un en büyük kalesi büyük bir şahin yuvası düşmüş ve düşman sonra, bayrağımızı indirmiştir. Fakat bunu gören Erzurum kadınları asil ve içten duyulan millî hisle ellerine geçirdikleri kazma, kürek, silâh ve hattâ sopa ile ve başlıklarını kendilerine siper ittihaz ederek hattâ erkeklerin yapamadığı işi, kadınlar yapmış düşmana hücum ediyor. Ve kâfir düşmanı koğup temiz elleriyle Türk Bayrağını yine kaleye dikiyorlar.

Arkadaşlar; bugün idama mahkûm olan kadın, işte bu kahraman kadınlar neslinin bir mensubudur.

Arkadaşlar; ben bu meselede biraz heyecana kapıldım. Şüphesiz Yüksek Meclis af hakkına sahiptir. Ancak böyle bir şey talebedecek değilim. Bu asılma kararı karşısında Türk Milleti büyük bir teessüre düşebilir; ancak Büyük Meclis bunu affa gidecek değilim. Ben sadece, bu kadın hakkındaki idam kararının 30 sene ağır hapse tahvilini rica edeceğim. Tâki bu kadın zindanında yattıkça içi yaptığı suçun acısı ve vicdan azabiyle sızlasın ve yaşadığı müddetçe Büyük Millet Meclisinin şefkatinden hayatta kaldıkça Türk Milletine dua etsin. Bir takrir veriyorum. Kabulünü dilerim.

BAŞKAN — Evvelâ önergeyi okutacağım, sonra sözcü cevap verecektir.

Yüksek Başkanlığa

Sözle arzettiğim sebeplerden dolayı ölüm cezasının 30 sene ağır hapse tahvilini Büyük Meslisten dilerim.

Aydın Milletvekili
Mitat Aydın

ADALET Ko. SÖZCÜSÜ SAHİR KURUTLUOĞLU (Kırşehir) — Muhterem arkadaşlar müspet bir idam mazbatasının müdafaasını yapmak gibi müşkül bir mevkide olduğumu Yüksek Meclise hatırlatmak isterim.

Mitat Aydın arkadaşımızın bahis buyurdukları şehamet ve şecaat, bütün Türk Milletinin kalbinde yaşayan bir hakikattir. Ama, hâdisenin faili ve suçlusu olan kadının bu şehamet ve şecaatle hiçbir irtibat ve münasebetini göremiyoruz.

Kendisi Kars'ta bir umumhanede çalışan genel bir kadındır. Randevücü Meryemle bir evde oturduğundan dolayı dostluk tesis ettiği Eyüp Korkmaz ismindeki metresiyle beraber yaşarken, eski randevücü Meryem bu kadının evine gidiyor, kendisine 800 lira parası olduğunu itiraf ediyor ve eşyasının bir kısmını Şahende'nin evine bırakıyor. Bu sırada Şahende metresi olan Eyüp Korkmaz'la beraber, bahçede otururlarken arkasından boğazına ilmik geçirerek boğuyorlar. Bu suretle kadının parasını alıyorlar.

En nihayet Mitat arkadaşımız insani hislere dayanıyor, hürmet ederim. Ama, hâdisenin olduğu ve kadının geçmişteki ve suç işlediği zamandaki ruhi haleti, mazisi ve fiilî şecaat ve şenaati, öyle zannediyorum ki, Büyük Meclisin lûtuf ve atıfetine mazhar olacak bir mahiyet arzetmemektedir. Takdir Yüksek Heyetinizindir.

REFİK AHMET SEVENGİL (Tokad) — Yaşı kaçtır?

SAHİR KURUTLUOĞLU (Devamla) — 42 yaşındadır.

REFİK AHMET SEVENGİL (Tokad) — Millî Mücadelede hizmeti filân?

SAHİR KURUTLUOĞLU (Devamla) — Yoktur.

[1] *168 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.*

MİTAT AYDIN (Aydın) — Efendim, ben bu kadının ne yaptığını, ne olduğunu bilmiyorum, esbabı mucibesini bile okumadım. Yalnız benim ruhuma tesir eden bir kadının, memlekette büyük hizmetler yapmış kadınlara karşı, bir hürmet olarak kendisine verilen bu idam cezasının 30 sene hapse çevrilmesini istemekten ibarettir. Arkadaşım bu kadının günahı olduğunu söyledi, ben bilmiyorum. Millî Mücadelede binbir günahı olan kadınların bugibi hislerle affedildiği vâkıdır. Ben bu kadının şahsı üzerinde durmuyorum, fakat bir Erzurum'lu kadın olması itibariyle cezanın ağır cezaya tahvilini dilerim.

BAŞKAN — Abdürrahman Konuk.

ABDÜRRAHMAN KONUK (Bursa) — Efendim, mâruzatım kısa sürecektir.

Şahende Sakmak şeriki ile beraber bir kadını boğmak suretiyle öldürmüştür. Şahende hakkındaki Ağır Ceza Mahkemesinin verdiği karar Yargıtay tarafından tasdik edilmiş ve Anayasa hükümlerine göre infazının tasdiki için de yüksek huzurunuza gelmiştir.

Şeriki hakkında Yargıtay mahallî mahkemenin verdiği kararın doğru olmadığına ve Ceza Kanununun 64 ncü maddesi dolayısiyle hemfiil vaziyetinde görerek şeriki hakkında yeniden mahkeme yapılmasına karar vermiştir. Bu itibarla kadın hakkındaki infaz yapıldığı takdirde şeriki hakkında ayni dosya aynı dava, aynı muhakeme, mahalinde yapılacak, görülecektir.

Tetkikat sırasında bir iadei muhakeme sebebi doğduğu takdirde kadının yeniden muhakemesi cereyan ederse, kadın yoktur. Mahkeme, şeriki hakkında karar verirken, yahut şeriki hakkında muhakeme yaparken bu kadının herhangi bir suretle bir malûmatına ihtiyaç duysa kadın yoktur.

Bu itibarla bendeniz bu kadın hakkındaki idam cezasının derhal infazında acele edilmiş olacağı kanaatindeyim. Bunun bir müddet ve şeriki hakkındaki dâvanın kesinleşmesine kadar bırakılmasında ihtiyat vardır. Ve bunu böyle yapmak lâzımgelir. Aksi takdirde mahkeme Azraile istinabe mi yazacaktır?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SAHİR KURUTLUOĞLU (Kırşehir) — Muhterem arkadaşlar; aynı hâdise hakkında ikinci defa Yüksek Huzurunuza çıkmış bulunuyorum.

Abdurrahman Konuk arkadaşım muhalefetlerini izah buyurdular. Hâdiseye biraz daha geniş ve şümullü olarak temas etmek mecburiyeti hâsıl olmuştur.

Biraz evvel de arzettiğim şekilde hâdiseye sebep teşkil eden vakıalar; Şahende, diğer adı Şahnaz'ın metresi Eyup Korkmaz'la birlikte Meryem'i parasına tamaan ve taammüden katletmesinden ibarettir.

Yapılan birinci muhakeme sonu verilen hüküm Yargıtayca suçun vasfı noktasından bozulmuştur. Bozma, fiili Meryem'in parasına tamaan ve taammüden icra edilmiş olmasına göre Türk Ceza Kanununun 450 nci maddesinin 4 ve 7 nci fıkralarına temas eder mahiyet arzettiğinden hüküm tatbikat hatasından dolayı bozulmuş ve bundan dolayı mahallî mahkeme Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin mezkûr bozma ilâmına ittibayla Şahande'nin Türk Ceza Kanununun 450 nci maddesinin 4 cü fıkrasına tevfikan ölüm cezasına çarptırılmasına karar vermiş. Yalnız şeriki cürmü olan Eyup Korkmaz'ın fiil ve hareketini suça doğrudan doğruya hem fiillilikle iştirak şeklinde mütalâa etmiyerek Türk Ceza Kanununun 65 nci maddesinin 3 ncü fıkrasına tevfikan eski tâbiriyle feran zimedhal telâkki etmiş ve bir de tahfif sebebi görerek altı sene sekiz ay ağır hapis cezasına mahkûm etmiştir. İkinci Yargıtay incelemesi sonunda varılan netice, Şahenda hakkında ölüm cezasına mütedair mahallî kararı tasdik, suç şeriki Eyup Korkmaz hakkında tatbikat göz önünde tutularak Yargıtayca bozulmuştur, teferruatla yüksek vaktinizi almak istemem, bozma ilâmının son kısmını okuyacağım, Eyup'un suçlu ile beraber, suça iştirakinin derinleşmesi, evvelden verilen karar gereğince boğma fiili suç ortağı Şahende ile birlikte işlenmek suretiyle hemfiil olmaktan ibaret olduğu 16 . III . 1945 tarihli hüküm suç vasfından ve sanıkların suçlarının yanlış takdir edilmesinden dolayı bozulduğu ve bozma sebebine uyulduğu hakkında Eyup hakkında idam kararı vermek icabederken bunun 65 nci maddeye feran zimedhal telâkki edilerek cezalandırılmasını yolsuzluğu ve bozma sebebi hâdisesinin sübutu hakkındaki delliller müzakere edilmiş ve şüpheye dair bir vaziyetin mevzuubahis olmadığı Yargıtayca ölüm cezası verilmek icabettiği halde bunun yerine getirilmemesi bir bozma sebebi olmuştur.

Şahende hakkındaki hüküm Yargıtayca tas-

dik edildikten sonra infaz noktasından tasdikinize arzedilmiştir.

Abdürahman Konuk arkadaşım diyorki: Bu hadise hakkında mademki şerik hakkında tekrar yargılama yapılacaktır, bu şahitlerin tekrar dinlenmesi belki onun lehinde bir vaziyet tahaddüs edebilir. Bu itibarla bu ilâmın infazını tehir edelim.

Arkadaşlar Ana yasanın verdiği selâhiyet ve sarahat dairesinde işin bir kerede o zaviyeden tetkikında fayda vardır mülâhazasındayım. Anayasamızın 54 ncü maddesi: Mahkeme kararlarını Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar kurulu hiç bir türlü değiştiremez, başkalayamaz, geciktiremez, ilâm hükümlerinin yerine getirilmesine engel olamaz, der.

Sinan Tekelioğlu (Seyhan) — O halde niçin geldi buraya?

Sahir Kurutluoğlu (Devamla) — 54 ncü madde sarahatına göre kesbi katiyet etmiş olan bir ilâmın infazı geciktirilemez.

Sinan Tekelioğlu buraya niçin geldi dediler. Anayasanın 26 ncı maddesine göre Büyük Millet Meclisinin salâhiyeti cümlesinden olan bir vazifenin ifası zımnında gelmiştir. Eğer hadise Anayasanın 26 ncı maddesi zaviyesinden mütalâa edilirse 26 ncı madde de tehir hakkında bir hükmü ihtiva etmemektedir. Ancak hükmün infazını veya, cezanın tadilini âmirdir. Eğer hadisede cezanın tebdil ve tağyirini icabettirecek bir hal varsa Meclis tebdil eder tağyir eder af eder veya infazına karar verebilir. 4 ncü bir şık olarak bunun tehirine karar veremez.

Arkadaşlar, filhakika bahisde mevzuu hadise tehir talebinde bulunan mahkûm bir kadındır, fakat vereceğiniz karar bir emsal teşkil edecektir. Ne olacaktır? kesbi katiyet etmiş bir ölüm cezasına mahkûm bir şahsın ölümünün tehiri dolaysiyle, ceza evlerinde esefle müşahede ettiğimiz, ikinci ve üçüncü cürümlerin işlenmesinin taaddüdüne sebep olacaktır. İdama mahkûm olmuş ve kararı kesbi katiyet etmiş bir suçlu cezaevinde hükmün infazını beklediği bir sırada, bu hüküm infaz edilmese, bütün infialleri, cemiyete karşı beslediği bütün kinleri mahkûm olduğu ölüm cezasının tehiri dolâyısiyle şahıslar için beslediği intikam fikirlerini, tahrik edeceği malûmdur. Onun içindirki bu şekildeki cezanın tehirine kanun hiç bir zaman müsaade etmemiştir.

Bir başka misalle bunu canlandıralım. Farzedelim ki bu şerik muhakeme edilmiş ve neticesi hükme bağlanmamış olmasaydı, firar etmiş bulunsaydı ceza usulü muhakemeleri kanununa göre muvakkat tatil hükmünü veren mahkeme idam kararını verdiği zaman, bu şerik yakalandığı zaman lehine olan delillerin hükmün neticesine müessir olacak muhtemel tesiri düşünülerek idam hükmünü tehirmi edeceğiz.. O halde kanun vazı Yüksek Meclisiniz bunu gözönünde tutmuş, gerek ceza hükümlerinde ve gerekse Anayasa hükümlerinde yalnız idam cezasının infazı cihetini derpiş etmiş tehiri hususunda bir hüküm koymamıştır..

Meseleyi bu şekilde tenvir benim vazifemdir. Karar Yüksek Heyetindir.

SİNAN TEKELİOĞLU (Seyhan) — Aynı suçtan dolayı tahtı muhakemeye alınan iki insandan birisi idama mahkûm ediliyor, diğeri hakkında verilen karar bozuluyor. Yeniden karar verilmek üzere muhakemesi icabediyor. Şimdi bu idamı istenilen kadın idam edilecek olursa suç ortağı olan diğer arkadaşının muhakemesi esnasında ifadesine müracaat edilmek icabederse kimden malûmat alacağız. Kadın gitmiştir.

Sahir Kurutluoğlu arkadaşımızın söylediği gibi Büyük Millet Meclisinin mahkemelerin vermiş olduğu kararları bozması teamül icabından değildir. Fakat Türkiye Büyük Millet Meclisi Türk Milleti namı hesabına hükümranlık hakkını kullanan yegâne bir müessese olduğu için mahkemelerin kararlarını bozamaz değil, bozmaz. Zaten bozacak da değildir. Bu kararın tehir edilmesi lâzımgelir, bunda bir zaruret vardır. Bu tehir edilmediği takdirde diğer sanık hakkında mahkemelerin vereceği kararda belki bir noksanlık husule gelir. Onun için tehiri icabeder, kanaatindeyim.

FAHRİ KARAKAYA (Elâzığ) — Sayın arkadaşlar; Adalet Komisyonu Sözcüsü Sahir Kurutluoğlu arkadaşım, Komisyon namına bu işin müdafaasını yaparken zayıf bir noktaya temas etti. Ben bunu doğrusu hoş görmedim. Kendisi, bu kadının genel bir evde bulunduğundan bahsetti ve âdeta Yüksek Meclisin hissiyatını bunun aleyhine tahrik eder gibi bir mâna yarattı, bendeniz böyle sezdim. Kadının yaşını bilmiyorum, belki geçen Birinci Cihan harbinin

felâketzedelerindendir. (40 yaşında imiş sesleri) Şu halde o sıralarda yedi yaşında bir felâketzede imiş, sokaklarda kalmış, şurada, burada kalmış. Biz böylelerini çok gördük, birçok facialara şahit olduk, bizim muhitimizde hicret vâkı oldu, bu muhaceret ahlâki tereddiler yarattı.

Onun için bu cihetin lehine olarak istimal edilmesi gerekirdi. Sonra Sayın sözcü arkadaşım, buyurdular ki Anayasanın 54 ncü maddesi gayet sarihtir, gayet katidir. Her ne kadar Abdürrahman Konuk arkadaşımızın buyurdukları gibi, şerikicürüm hakkında verilen bir hükmün bozulmuş olduğuna ve neticelenmediğine göre bu işin aklen, mantıkan tehiri mümkün görülebilirse de Anayasanın 54 ncü maddesi karşısında bunu yapmaya, tehir etmeye imkân yoktur. Bu itibarla mâkul tarafı, teklif sahibi arkadaşımın da işaret ettiği gibi yüksek vicdanlarımıza sığınarak bu cezanın 30 seneye indirilmesi suretiyle adaletin tam tecellisine hizmet etmiş olacağımız zannındayım.

BAŞKAN — Hulki Karagülle.

HULKİ KARAGÜLLE (Konya) — Arkadaşlar, hâdise iki şahsın müşterek olarak bir vatandaşı taammüden öldürmesinden ibarettir. Bunlardan birisinin hakkında ittihaz edilen idam kararı Yargıtayca tasdik edilmiş ve infaz için Yüksek Kamutay'a arzedilmiş bulunmaktadır. Digeri hakkında ittihaz olunan karar aleyhe bozulmuş, bilmiyoruz, şimdilik izahata göre aleyhte bozulmuş ve mahallî mahkemeye gitmiştir.

Şimdi sayın hatiplerden bazıları, hâdise bir küldür, birisi hakkında verilmiş olan karar kesinleşmiş olmakla beraber aynı fiile taallûk eden ikinci fiilin hakkındaki bozma kararı üzerine muhakemenin cereyan ederken belki bu adamın lehinde cezayi tahfif edici bir sebebe raslanacak olursa idam gibi telâfisi nakabil bir vaziyet ihdas edilmemek için bunun da infazının tehirini ileri sürmektedirler.

Buna mukabil de diğer arkadaşlar demektedir ki; Anayasanın umumi hükümleri dâhilinde kesinleşmiş olan bir hükmün infazının tehirine imkân yoktur, diyorlar.

Bendenizce müşterek olarak irtikâp olunan katillerde, onun bir adına da organik katil suçları tâbir edilen suçlarda, âdeta suçlular manzumesi bir mücrimin şahsiyeti hükmiyesini tekvin ederler. Çünki bunlar kasıtta ittifak ettikleri içindir ki tek adam öldürdüğü halde, idama müstahak olduğu halde, bunların cümlesini fiili müşterek addederek, hepsi aynı cezaya düçar edilir. Aynı mütekaddim kasıttaki ittifak mahsulü olduğu için. Bunlar hakkında ittihaz edilen hükümlerde, ilâmın tecezzisini ben nakabil görmekteyim, ilâm tecezzi edilmemelidir. Birisi hakkında noksan tahkikat görülmüş, yahut da birisi hakkında tasdik yapılmışsa bunu adalet mercileri infaza sevketmemeli idi. Ötekinin de neticesi alınsın ve gelsin, ondan sonra müştereken sevketmeli. Şimdi sevkedilmiş, ohalde ne yapmak lâzımgelir.

Arkadaşlar; sayın Adalet Komisyonunun muhterem üyeleri hatırlarlar. Ankara hapishanesinde Rifat Engin isminde birisi öldürülmüş ve bunun katli hâdisesiyle ilgili Çoban Mustafa başka bir hâdiseden dolayı idama mahkûm bulunan birisi, belki işin tahkikatında ledelicab lüzumu olur diye infazın tehirine karar verilmişti. Bu altı, yedi ay devam etmişti. Arkadaşlarımın bir çokları bilirler.

Ohalde biz bu kadın hakındaki idam hükmünün infazını, diğer şerik hakkında cereyan etmekte olan muamelenin neticesine tehir edersek, acaba hangi hükmü ihlâl etmiş oluruz. Burada Sayın Kurutluoğlu arkadaşımız Anayasanın 54 ncü maddesindeki hükümler vardır, bunun için infazın tehiri caiz değildir, buyurdular. Bendeniz bu fikirde değilim. Öyle olmuş olsa Anayasanın 26 ncı maddesine göre hükümranlığın bir neticesi olarak, idam hükümlerini infaza yetkili olan Büyük Heyetiniz, bunu herhangi bir mütalâaya, herhangi bir tahkikata lüzum görmeden müstacelen derhal infazını kabul etmesi icabederdi. Halbuki böyle olmuyor. Komisyon bunlar hakkındaki mütemmim malûmat ve izahatı alır ve vâsıl olduğu neticeyi Yüksek Kamutaya arzeder. Yüksek Kamutay lâzımgelen kararı verir. Şimdi bunu diğerine intizar etmek benim kanaatimce hükümranlık hakkımızın lâyıkıyle ifa edilmesi için bir nevi tahkikatı beklemektir. Bu itibarla Anayasanın 54 ncü maddesi hükmünün ihlâl edildiği mütalâasında değilim. Binaenaleyh ben konuşulan noktai nazarlardan sayın arkadaşım Abdürahman Konuk'un mütalâasını şayanı tercih olarak mütalâa ediyorum. Çünkü; (diğer mütalâalar da kıymettardır.) bir defa suçluların lehi mevzuubahistir.

Arkadaşlar, cemiyet böyle telâfisi na kabil idam cezası gibi cezaları verirken onu o affedecek, onun üzerinden bu cezaların vehametini refedebilecek sebepleri de bir taraftan arar ben de kaniim ki, tahkikatın neticesinden kadının lehine bir hüküm çıkacağını zannetmiyorum. Fakat hükümranlık hakkımız gibi mütaal bir hakkı ifa mevkiinde bulunmak için yüzde, binde bir olsa bile böyle bir ihtimal karşısında bunun tehiri hükümranlığımızın kullanılması için icabeden tahkikatın bir nevi genişlemesi mahiyetindedir. Bunda hiçbir beis olmadığını arzediyorum.

ABDÜRRAHMAN KONUK (Bursa) — Arkadaşlar; ölüm cezası, haddizatında acı bir şeydir. Bir kadına verilen ölüm cezası ise bir kere daha acıdır. Fakat üstelik henüz üzerinde muamele yapılmakta olan ve kesinleşmiş denilemiyecek bir durum karşısındayız. Eğer bu kadın yalnız başına bu suçu işlemiş olsa idi, ve onun hakkında Yargıtay tasdik kararı vermiş olsaydı muamelesi kesinleşmiş, hükmü katileşmiş ve Meclis tarafından infazı tasdik edilecek bir vaziyet hâsıl olmuştu denilebilirdi. Fakat yanında bir de şeriki vardır. Bu şerik hakkında dâva devam edecektir. Bu sebeple dâva Büyük Millet Meclisine infaz için gelecek bir olgunlukta da değildir.

Bundan on sene evveline kadar Adalet Bakanlığı şerikler hakkındaki hükümlerin katileşmesine kadar verilmiş olan idam cezasına ait dosyaları Büyük Millet Meclisine göndermezdi, diğeri hakkında dâvayı gördürür, kesinleştirir ve ondan sonra idam hakkındaki dosyayı Meclise gönderirdi. Bu, şimdi yapılmamaktadır.

Diğer bir noktayı arzetmek isterim, ceza usulü kanunumuzda iki madde vardır ki,, kanunda gösterilmiş olan muhik ve muteber bazı sebeplerle mahkemelerden verilmiş olan kararların infazının tehirine izin verir. Hâmile, yeni doğurmuş kadınlar hakkında verilmiş olan cezaların bu kanunun hükmüne dayanarak infazı tehir edilir. Bu kanun Anayasanın 52 nci maddesiyle kabiliteliftir. İnfazı halinde dönülemiyecek bir durum hâsıl olacaktır. Bu durumda diğer şerik hakkında dâvanın kesinlenmesine kadar, tehiri daha doğrusu bu kadın hakkında verilmiş olan hüküm dosyasının şerik hakkında da verilecek kararla beraber incelemesi lâzımdır. Binaenaleyh vereceğimiz karar tehir değildir. Arkadaşlar, ödiyemiyeceğimiz bir şey hakkında teenni möstermemiz lâzımdır. Can ödenmez, ödenmesi imkânı olmıyan bir şeydir. Bu karar alınırken teenni göstermemiz lâzımdır.

HAZİM BOZCA (Afyon Karahisar) — Muhterem arkadaşlar; huzurunuza gelen raporda karara muhalif kalan Milletvekilleri adına konuşan Abdürrahman Konuk arkadaşımız, ortada hemfiil iki suçludan biri hakkında verilen ölüm cezasının diğeri hakkında devam edecek olan tahkikat sonuna kadar bırakılması lüzumuna işaret etti.

Arkadaşlar; Anayasamızın 54 ncü maddesi hakikaten, Sözcü arkadaşımızın izah ettiği mânada anlaşılmak gerektir. Orada deniliyor ki: (Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Bakanlar Kurulu, mahkemelerden sâdır olan kararları hiçbir suretle tebdil, tağyir edemezler. Geciktiremez ve infazına engel olamazlar).

Şimdi elimizde mahkemeden verilmiş, Yargıtayca onanarak kesinleşmiş bir hüküm mevcut. Anaysanın 26 ncı maddesindeki işlem yapılmak üzere önümüze getirilmiştir. Bizim yapacağımız muamele gayet basittir. Ya bu cezayı tasdik edip hükmün infazına işaret edeceğiz, yahut cezanın affı veya tebdili yoluna gideceğiz. Başka bir yol yoktur. Nasıl olur da infazı tehir edebiliriz? Anayasanın 54 ncü maddesinin sarahati karşısında ben bunu mümkün görmiyorum.

Arkadaşım buyuruyor ki, elde mevcut dosya bozulduğundan mahalline gidecek, mahallî mahkemesince lehe bazı deliller elde edilirse durum ne olacak? Derhal cevap vereyim ozaman her suçta bahis mevzuu olabilen iadei muhakeme yoliyle karşı karşıya kalmış bulunacağız. Fakat unutmıyalım ki, böyle bir fevkalâde kanun yoluna müracaat düşüncesi hiçbir ölüm cezasının infaz edilememesi gibi bir netice tevlit edecektir. Onun için bunu düşünemeyiz.

Arkadaşımızın buyurduğu gibi; ölüm cezası nahoştur. Fakat neçareki bizim mevzuatımız bunu kabul etmiştir. Kanunlarda yer alan bu ceza bilmem ne derecceye kadar nahoş sayılır.

Şimdi; tehiri kabul ettiğimizi farz buyurun, dosya mahalline gitti. Ölüm cezası kesinleşmiş

olan mahkûm hiçbir suretle mahkemeye çıkarılmıyacaktır. Yalnız şeriki cürmü Eyyüp hakkında duruşma devam edecektir. Sorarım bundan ne fayda elde edilecektir. Kaldı ki, Sözcü arkadaşımız Yargıtayın bozma ilâmını da huzurunuzda okudular. Orada; sanık Eyyüp için hemfiildir, deniliyor. Binaenaleyh onun hakkındaki hüküm de binnetice Şahende'nin hükmünün aynı olacak o da mezburenin mâruz kaldığı âkibete uğrıyacaktır.

Tekrar ediyorum, şu şekle göre hüküm, demek oluyor ki, Eyup hakkında tatbikatta, hata edildiğinden bozulmuştur. Nakza uyduktan sonra mahkemenin vereceği karar hukukçu arkadaşlarımızca mâlumdur ve maalesef ölüm cezasından ibarettir.

Şimdi sorarım, Şahende hakkındaki bu cezanın tehirine ne mâna kalır? Abdürrahman Konuk arkadaşım dediler ki, mukaddema Yargıtay bu kabîl cezaları tetkik ve tasdik ettikten sonra Adliye Vekâletine gönderdiğinde Vekâlet her iki cezanın da kesinleşmesini bekler ve ondan sonra Meclise sevkederdi diyor. Arkadaşım herhalde yanılıyorlar. Yargıtay evvelce şerik hakkındaki hükmü herhangi bir suretle bozduğunda diğeri hakkında verilen ölüm cezasını tetkik etmez. Ancak her ikisi hakkındaki hükmü tasdik ettikten sonradır ki, ölüm cezasına ait dosyayı Meclise sevkedebilirdi. Ama, şimdi Yargıtay cezaevinin inzibat ve asayişinin idamesi gibi mühim idari zaruret karşısında bu yoldan vazgeçmiş ve prensip olarak ölüm cezasını tasdik edip dosyayı Meclise sevk edegelmiştir. Buradada usul ve kanuna uygun bulduğu Şahende hakkındaki ölüm cezasını tasdik etmiştir, dosya da böylece önümüze gelmiştir. Binaenaleyh, bu cezayi geciktirmekte bir fayda ve mâna yoktur.

Yine bir arkadaşımız buyurdular ki, bu ölüm cezası tebdil edilmelidir. Çok nazik bir mesele. Cezanın tebdili salâhiyetiniz dâhilindedir. Ama, unutmıyalım ki, şeriki cürmü vardır. Bozma ilâmına göre mahallî mahkemenin nakza uyması halinde şeriki hakkında verilecek karar da ölüm cezası olacaktır. Bu takdirde huzurunuza gelen iki failden birisi hakkında tasdik, ve infaz diğeri hakkında 30 seneye tebdil gibi bir acaiplikle karşı karşıya kalacağız. O da ne dereceye kadar mümkündür. Takdirinize bırakırım.

(Kâfi, kâfi sesleri). (Reye, reye sesleri).

BAŞKAN — Necati Erdem (Muğla) — Sayın arkadaşlar, işi hulâsa etmek maksadiyle geldim, mesele tenevür etmiştir.

Şimdi Anayasanın 54 ncü maddesi ile 26 ncı maddesi arasındaki münasebetleri düşündüğümüz zaman düşünmek için, ileriyi düşünmek için bir yol bulabileceğiz. Zannediyorum. 54 ncü madde mucibince B. M. Meclisi İcra Vekilleri Heyeti, mahkeme kararlarını tebdil edemez, tağyir edemez, icrasını tehir edemez. Bir de bunun karşısında 26 ncı madde var: Büyük Millet Meclisi hakkı hükümranisini kullanır, cezayi değiştirir, affeder, cezayi tenzil eder. Şimdi şu iki maddei kanuniye arasında bir tearuz var mıdır?

Cümlenizce mâlûmdur ki, bunlar arasında bir tearuz yoktur. 54 ncü madde ile istihdaf edilen gaye mahkeme kararlarına tearuz edilmemesi keyfiyetidir. Yani; şu kararı şu sebeple muhalifi kanun olduğundan feshine, şu kararın şu sebeple tatbikatında hata bulunduğundan, cezanın tenziline, denilemez. Mahkeme kararı muhterem olarak orada kalır. Fakat büyük Millet Meclisi de hakkı hükümranisini istimal ederek mahkeme kararının eğriliğine, doğruluğuna, hiç tearuz etmiyerek hakkı hükümranisini kullanır, cezayi affeder, tenzil eder.

Bu itibarla arada bir tearuz yoktur.

Şimdi eldeki hâdisede ne olmak ihtimali var?

Şeriklerden birisi aleyhindeki hüküm tasdik edilmiş, diğeri aleyhindeki hüküm, hem de şerik aleyhine bozulmuş. Buna bir diyeceğim yok. Fakat aleyhine hüküm bozulan şerik yani mahallî mahkemece hakkında muhakeme yapılacak olan suçlu cezanın tahfifini veya cezanın ortadan kalkmasını istilzam edecek delilleri mahkemeye göstermekten mahrum mudur, değil midir? Elbette değildir. Yeni deliller ikame edebilir. Şimdi bu aleyhinde hüküm bozulan suçlu bir delil ikame eder de fiilin müşterek olması bakımından bu delilin müeddası yani istilzam edeceği tahfifi ceza veya cezanın ortadan kalkması keyfiyeti, diğer şerike de sâri olacaksa bir iadei muhakeme yolu var mıdır. Yok mudur? (Vardır sesleri). Elbette vardır. Şimdi bu iadei muhakeme yolunu bekliyelim mi, beklemiyelim mi? Deniliyor ki, her kararda iadei muhakeme yolu açıktır. Evet öyledir. Fakat iş bitmiş artık tahkikat safhası hitam bulmuş mahkeme elini çekmiş yeniden bir delil çıkması, çok mevhum. Fakat bu hâdisede, tahkikat derdestir

şeriklerden birisi hakkında tahkikat yapılırken o şerikin kendisi lehinde gösterdiği delillerin idam edilecek olan o mücrim hakkında da sâri olması ve iadei muhakeme yolunun açılması ihtimali daha kuvvetlidir. Bu hâdise mahkemenin işini bitirmiş elini çekmiş olduğu hadiseden farklıdır. Şu halde Yüksek Meclisinizin reyine muhavveldir. Bu iadei muhakeme yolu açılmalı mıdır, açılmamalı mıdır. Benim düşünceme göre açılmamalıdır. Telâfisi gayri kabil zarar vardır ama Anayasanın 54 ncü maddesi diyor ki; mahkemenin kararı tehir edilmez. Yazı kanun kesinleşmiş, hiçbir ihtimal kalmamış olan hallerde mahkemenin kararını tâlik etmenin kuvvei kazaiyeye tecavüz mahiyetinde olarak düşünmüştür. Böyle bir kararı keenlemyekün hale getirmek veya onu mübalağasızlıkla geçiktirmek câiz olmadığını istihdaf ediyor. Onu düşünüyor. Yoksa muhik bir sebepten dolayı tehirine yazı kanun razıdır. Bir de kıyas yoluna gidelim diyelim ki, Büyük Millet Meclisinin hakkı hükümranisini kullanarak cezayı affeder, tenzil eder. Cezayı değiştirirse hüsnü niyete dayanarak bir cezayı tehir edemez mi? (Elbette eder sesleri) kıyas edemez miyiz? Elbette bu bizim hakkımızdır. Binaenaleyh 54 ncü madde de endişe edecek bir hal yoktur. (Bravo sesleri alkışlar).

BAŞKAN — İki önerge var, birisi, Mithat Aydın arkadaşımız tarafından verilmiştir cezanın tahvilini istemektedir, diğeri Abdürrahman Konuk arkadaşımızındır, cezanın tehirini istemektedir.

Şimdi Abdürrahman Konuk arkadaşımızın önergesini okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

Şahende Sakmak hakkında ölüm cezasına ait hükmün şerikine ait kesinleşecek hükümle beraber incelenmesini arz ve teklif ederim.

Bursa Milletvekili
Abdürrahman Konuk

BAŞKAN — Bu önerge kabul buyurulduğu takdirde dosya Adalet Komisyonuna geri gönderilecek ve orada bekliyecektir tabiatiyle, (Mahkemeye gitmesi icabeder sesleri). Adalet Komisyonu ne diyor?

ADALET KOMİSYONU SÖZCÜSÜ SAHİR KURUTLUOĞLU (Kırşehir) — Efendim, Yüksek Meclisçe tehir kararı verildiği takdirde dosya Adalet Komisyonunda bekletilemez. Çünkü diğer şerik hakkında yargılama devam edeceği cihetle dosyanın teferruatiyle mahallî mahkemeye iade edilemsi mecburiyeti vardır. Oraya gönderileceği, şayet tehiri kabul buyurulursa.

REFİK AHMET SEVENGİL (Tokad) — Diğer şerikin ölüm cezasiyle birlikte görüşülsün.

SAHİR KURUTLUOĞLU (Kırşehir) — Refik Ahmet Sevengil arkadaşımız, önergenin muhtevasına göre, diğer şerik hakkında verilecek ölüm cezasiyle birlikte tetkik buyurulmasını istemektedir. Fakat diğer şerik hakkında verilecek cezanın ölüm cezası olup olmıyacağını bilmiyoruz ki, öyle yapalım. Yalnız bu dosya, mahkemei aidesince gösterilen mucip sebepleri muhtevi tek bir dosyadır.

AHMET OĞUZ (Eskişehir) — Mahkemeye iade olunurken bunun için ne gibi bir mucip sebep gösterilecektir?

Dr. SAİM ALİ DİLEMRE (Rize) — Hakkı hükümrani Ahmet Oğuz.

BAŞKAN — Müsaade buyurun, söz isterseniz sırasiyle veririm.

SAHİR KURUTLUOĞLU (Kırşehir) — Efendim, bir tek dosyadır, iki suçlu vardır. Mahkeme bir tahkikat evrakiyle, iki suçlu hakkında tahkikat yapmış, bunun tefrikına imkân yoktur.

BŞAKAN — Tehir talebinde bulunan önerge sahibi önergesini geri almıştır. Orta da yalnız bir önerge vardır, cezanın tahfifini istemektedir. Bu önerge 30 seneye indirilmesini istiyor. Önergeyi oyunuza sunuyorum.

KÂMİL COŞKUNOĞLU (Manisa) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Önergeler reye konulurken bir tek kimseye dahi söz veremem, önergeniz var mı?

KÂMİL COŞKUNOĞLU (Manisa) — Yoktur.

BAŞKAN — Başka önerge yoktur. Söz söylemek istiyen önerge verir. Şimdi bu önergeyi tekrar okutuyorum.

(Aydın Milletvekili Mitat Aydın'ın önergesi tekrar okundu).

BAŞKAN — Mitat aydın'ın okunan bu önergesini kabul edenler... Etmiyenler...

Anlaşılmadı efendim;

BAŞKAN — Önergeyi kabul edenler lûtfen ayağa kalksınlar...Kabul etmiyenler lûtfen ayağa kalksınlar... Önerge kabul edilmiştir.

2. — Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncü ve 8 nci maddelerinin yorumlanması hakkında Başbakanlık tezkeresi ve Ekonomi, Ticaret, İçişleri, Adalet, Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (3/26) [1]

(Rapor okundu).

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen var mı? Bütçe Komisyonunun raporunu oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Rapor kabul edilmiştir.

3. — Takip ve tahsiline imkân görülemiyen 250 079 lira 5 kuruşun silinmesine ve 642 lira 15 kuruşun da affına dair Başbakanlık tezkeresi ve Bütçe Komisyonu raporu (3/223) [2]

(Rapor okundu).

BAŞKAN — Rapor hakkında söz istiyen var mı? Raporu yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Rapor kabul edilmiştir.

4. — Urfa Milletvekili Vasfi Gerger'in, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Tealülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna ek 4644 sayılı Kanunun geçici üçüncü maddesi hükmünün uzatılması hakkında kanun teklifi ve Bütçe Komisyonu raporu (2/90) [3]

BAŞKAN — Komisyon raporunu okutuyorum:

(Rapor okundu.)

VASFİ GERGER (Urfa) — Teklif sahibi olmaklığım itibariyle söz istiyorum.

BAŞKAN — Buyurun.

VASFİ GERGER (Urfa) — Muhterem arkadaşlar, bu tasarıyı Yüksek Huzurunuza takdim eylediğimin sebebini müsaadenizle arzedeceğim: Gerekçesinde de arz ve izah eylediğim veçhile 4644 sayılı Kanun, memur unvanını taşıyanların maaşlı ve ücretli iki grupa ayrılmasının ve her birine muhtelif kanunlarla ayrı ayrı haklar tanınmasının tatbikatta husule getirdiği aksaklıkları önlemek ve bu arada emeklilik süresine sayılmayan bazı görevleri de âzami on seneliğini borçlanmak suretiyle kabul etmek gibi mühim bir meseleyi halletmiştir.

Ancak; bu borçlanma muamelesinin kabul edilebilmesi için altı aylık bir müddeti de muvakkat üçüncü madde ile takyid etmiştir. Bu müddet zarfında müracaat edememiyen memurların sonradan vâkı talepleri ait oldukları dairelerce reddedilmekte ve bu suretle hakları zıyaa uğrıyanların Yüksek Meclise başvurmalarına sebep olmaktadır.

Bendeniz; Dilekçe Komisyonundaki vazifem dolayısiyle bu kabîl müracaatlara şahit oldum.

Komisyonca yapılan incelemelerde, tâliplerin hakikaten bazı mücbir sebepler yüzünden müracaat edemedikleri anlaşılmakta ise de kanunun mutlak takyidi hükmü karşısında Komisyonumuz başkaca bir karar ittihaz edememektedir. Bunun üzerine bir Milletvekili sıfatiyle, bu kabîl müktesep hakların zıyaını önlemek maksadiyle bu tasarıyı hazırladım. Geçenlerde Seyhan Milletvekili Sinan Tekelioğlu'nun vâkı itirazı üzerine Yüksek Huzurunuza intikal eden bu işe ait raporumuzun müzakeresi sırasında da bu kabîl hakların tanınması için bir kanun tasarısının Bütçe Komisyonunda tetkik edilmekte olduğunu da arzetmek ve bu kanunun çıkmasını beklemekten başka bir çare bulunmadığını da işaret etmiştim.

Bütçe Komisyonu; yeni Emeklilik Kanunu tasarısında bir defaya mahsus olmak üzere altı aylık bir müddetin kabulünün derpiş edildiği Hükümet mümessili tarafından bildirilmekle bu kanunun kabulüne lüzum olmadığı beyanı ile reddetmiştir.

Muhterem arkadaşlar, Hükümet mümessili Komisyonda bu teklifin esasına muvafakat ederken bu ıstrabı biz de gördük ve kabul ettik demişlerdi. Binaenaleyh; teklifin mutlaka Hükümetten gelmesinin veya gelmesini beklemenin bir zaruret olmadığı kanaatindeyim; kanun teklifi Milletvekillerinin de hakkıdır.

Emeklilik Kanunu ne vakit Meclise sunulacaktır ve ne vakit meriyete girecektir? Bunu şimdiden kestirmenin müşkül olduğunu Heyeti Celileniz de takdir buyurur. Binaenaleyh bu arada ölen veya müddetini bitirip de emekliye ayrılmak istiyen bir memur arkadaşın bu on senelik hakkının tanınması için hiçbir hukuki sebep yoktur.

4644 sayılı Kanunun Hükümetçe teklifinde

---

[1] *172 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.*

[2] *178 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.*

[3] *171 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.*

takyit edici bir hüküm de yoktu, çünkü bu tanınan hak mutlak ve müktesep bir hak mahiyetindedir. Gerekçesinde ve Meclis zabıtlarında da sebebini göremediğim bir mütalâa ile bu hüküm o vakit Bütçe Komisyonunca yeniden vazedilmiştir.

Şunu belirtmek isterim ki; hakkını kullanmıyanlar ya hastalık, ya muvakkat memuriyetlerle vazife başından ayrılmak gibi hakikî sebeplere istinadetmektedirler. Dilekçe Komisyonunda muttali olduğum hâdiseler bunlardır. Binaenaleyh kendi elinde olmıyan mücbir sebepler yüzünden kanunun tanıdığı haktan mahrum edilmek takdir buyurursunuz ki, acı olur.

Diğer bazı kanunlarda da bu kabîl müddetle takyit edilmiş hükümlerinden mevcudiyetinden bahsediliyor.

Bendeniz şikâyetlerin munhasıran 4644 sayılı kanundan ileri gelmesi münasebetiyle bu mehli yalnız bu kanuna hasrettirdim. Mamafih maddeye lâzımgelen bir iki hüküm ilâvesiyle bu mahzur da önlenebilir.

Heyeti Celilenizden ricam:

Bu teklifimin kabulü ile müzakeresine geçilmesini ve maddede ilâveler yapılmak üzere maddenin komisyona iadesidir. Bunun için bir de önerge takdim ediyorum. Karar Yüksek Meclisindir.

BAŞKAN — Arkadaşlar, malî neticeleri itibariyle tasarı Maliye Bakanlığını ilgilendirmektedir, Maliye Bakanı burada yoktur, tasarıyı önümüzdeki Birleşime bırakıyorum. Diğer maddelerin müzakeresine geçiyoruz.

5. — Demiryollar ve limanlar yapımı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 4643 sayılı Kanunun birinci maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Bayındırlık ve Bütçe Komisyonları raporları (1/316) [1]

BAŞKAN — İkinci görüşülmesidir, maddelere geçiyoruz.

Demiryollar ve Limanlar İnşaatı için gelecek yıllara beçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 4643 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair Kanun

MADDE 1. — 2 . VIII . 1944 tarihli ve 4643 sayılı Kanunun 1 nci maddesiyle Trabzon Limanının yapılması, tesisat ve teçhizatı için (10) milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmek üzere verilen yetki (20) milyon liraya çıkarılmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında değiştirge yoktur. Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarıyı açık oyunuza sunacağım.

6. — Filyos - Ereğli hattı ile Ereğli Limanının yapımına dair olan 2214 sayılı Kanunun birinci maddesinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Bayındırlık ve Bütçe Komisyonları raporları (1/317) [1]

BAŞKAN — İkinci görüşülmesidir. Maddelere geçiyoruz.

Filyos - Ereğli hattı ile Ereğli Limanının inşasına dair olaa 2214 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — 23 . V . 1933 tarihli ve 2214 sayılı Kanunun birinci maddesiyle Ereğli Limanının yapılması, tesisat ve teçhizatı için harcanmasına yetki verilen 10 milyon lira 20 milyon liraya ve bitirme süresi altı yıldan on yıla çıkarılmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayını tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde hakkında değiştirge yoktur. Oyunuza arzediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

[1] *Birinci görüşülmesi 71 nci Birleşimde yapılmıştır.*

[1] *Birinci görüşülmesi (71) nci Birleşimde yapılmıştır.*

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Bayındırlık Bakanları yürütür.

BAŞKAN — Madde hakkında değiştirge yoktur. Oyunuza arzediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümü açık oyunuza sunulacaktır.

7. — Yedek Subay ve Askerî Memurlar hakkındaki Kanunun 3923 sayılı Kanunla değiştirilen üçüncü maddesine bazı hükümler eklenmesine dair olan 3993 sayılı Kanunun birinci maddesinin (A) fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/350) [1]

BAŞKAN — İkinci görüşülmesidir, maddelere geçiyoruz.

Yedek Subay ve Askerî Memurlar hakkındaki Kanunun 3923 sayılı Kanunla değiştirilen 3 ncü maddesine bazı hükümler eklenmesine dair olan 3993 sayılı Kanunun birinci maddesinin (A) fıkrasının değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 3993 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin (A) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

A) Yedek Subay ve Tatbikat okulları ile Askerî Fabrika ve kurumlarındaki altı aylık öğretim süresi, gerektiğinde Genel Kurmay Başkanlığının tekilifi üzerine, Millî Savunma Bakanlığınca dört aya indirilebilir. İhtiyaç halinde tabip, diştabibi, veteriner, eczacılar için bu süre üç aya kadar indirilebilir. Her iki takdirde altı aylık asteğmenlik görevi indirilen süre kadar uzatılır.

BAŞKAN — Madde hakkında değiştirge yoktur. Maddeyi aynen oyunuza sunuyorum; Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi kabul buyuranlar. Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü kabul buyuranlar... Etmiyenler... Tasarının kanunluğu kabul edilmiştir.

8. — Türkiye ile Belçika - Lüksemburğ Ekonomik Birliği arasındaki Ticaret Anlaşması ile Türkiye - Belçika Ödeme Anlaşmasının yürürlük sürelerinin iki ay uzatılması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/348) [1]

BAŞKAN — Tasarının ikinci görüşülmesidir. Maddelere geçiyoruz.

Türkiye ile Belçika - Lüksemburğ Ekonomik Birliği arasındaki Ticaret Anlaşması ile Türkiye - Belçika Ödeme Anlaşmasının yürürlük süresinin iki ay uzatılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında 12 Mart 1947 tarihinde imzalanan Ticaret Anlaşması ile aynı tarihte Türkiye ile Belçika arasında imza edilen Ödeme Anlaşmasının 26 Mayıs 1948 tarihine kadar iki ay uzatılması hakkında Ankara'daki Belçika Elçiliği ile 25 Mart 1948 tarihinde mektup teatisi suretiyle yapılan Anlaşma kabul edilmiş ve onanmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü açık oyunuza sunuyorum.

Demiryollar ve limanlar yapımı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki kanuna oy vermiyen var mı?

Oy toplama muamelesi bitmiştir.

---

[1] *Birinci görüşülmesi 71 nci Tutanak Dergisindedir.*

[1] *Birinci görüşülmesi 72 nci tutanak dergisindedir.*

9. — Türkiye - Finlândiya Ödeme Anlaşmasının 8 nci maddesi ile bu Anlaşmaya bağlı mektuptaki tasfiye hükümleri süresinin altı ay uzatılması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/309) [1]

BAŞKAN — Tasarının ikinci müzakeresidir. Maddelere geçiyoruz.

Türkiye - Finlândiya Ödeme Anlaşmasının sekizinci maddesi ile bu Anlaşmaya bağlı mektuptaki tasfiye hükümleri süresinin altı ay uzatılması hakkında Kanun

MADDE 1. — 15 Mayıs 1946 tarihli Türkiye - Finlândiya Ödeme Anlaşmasının sekizinci maddesi ile bu Anlaşmaya bağlı mektuptaki tasfiye hükümlerinin altı ay süre ile uzatılması için Finlândiya Elçiliği ile 23 Ocak 1948 tarihinde teati edilen mektuplar kabul edilmiş ve onanmıştır.

BAŞKAN — Değiştirge yoktur. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü açık oyunuza sunuyorum.

10. — Türkiye ile Yunanistan arasında imza edilen Ticaret ve ödeme Anlaşmalariyle bağlantılarının yürürlük süresinin 20 Eylûl 1947 tarihine kadar uzatılması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/290) [2]

BAŞKAN — İkinci görüşülmesidir, maddeleri okutuyorum.

[1, 2] *Birinci görüşülmeleri 72 nci Birleşim tutanak dergisindedir.*

Türkiye ile Yunanistan arasında imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşması ile bağlantılarının yürürlük süresinin uzatılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Türkiye ile Yunanistan arasında 1 Haziran 1945 tarihinde imza edilen ve süresi 20 Haziran 1947 tarihine kadar uzatılmış olan Ticaret ve Ödeme Anlaşması ile bağlantılarının 20 Eylûl 1947 tarihine kadar üç ay daha uzatılması hakkında Yunan Büyük Elçiliği ile teati edilen mektuplar kabul edilmiş ve onanmıştır.

BAŞKAN — Madde hakkında değiştirge yoktur. Birinci maddeyi yüksek oyunuza sunuyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — İkinci maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... İkinci madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Üçüncü maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Üçüncü madde kabul edilmiştir.

Tasarının tümünü açık oyunuza sunuyorum.

Filyos - Ereğli hattı ile Ereğli Limanının yapımına dair olan 2214 sayılı Kanunun birinci maddesinde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısına oy vermiyen var mı?... Oy toplama muamelesi bitmiştir.

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki Ticaret Anlaşması ile Türkiye - Belçika Ödeme Anlaşmasının yürürlük sürelerinin iki ay uzatılması hakkındaki tasarıya oy vermiyenler lûtfen oylarını versinler.

Bu tasarı hakkındaki oy toplama muamelesi bitmiştir.

Türkiye - Finlândiya Ödeme Anlaşması ile bu Anlaşmaya bağlı mektuptaki tasfiye hükümleri süresinin altı ay uzatılması hakkındaki 164 sayılı tasarıya oy vermiyenler varsa lûtfen oylarını versinler.

Bu tasarı hakkındaki oy toplama muamelesi bitmiştir.

Türkiye ile Yunanistan arasında imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları ile bağlantılarının yürürlük süresinin uzatılması hakkın-

daki tasarıya oy vermiyenler varsa lûtfen oylarını kullansınlar.

Bu tasarı hakkındaki oy toplama muamelesi bitmiştir. Oyların neticelerini arzediyorum;

Komisyonlara üye seçimi hakkındaki raporun tasdiki neticelerinde bazılarına 221, bazılarına 215, bazılarına 214, bazılarına 215, 217, 218 ve 215 üye iştirâk etmiştir. Bununla muamele tamam olmamıştır, çoğunluk hâsıl olmamıştır.

Önümüzdeki Birleşimde tekrar Yüksek oyunuza sunulacaktır.

Diğer tasarılara gelince:

Demiryollar ve limanlar inşaatı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 4643 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair olan tasarıya, kabul etmek şartiyle (228) oy verilmiştir. Muamele tamamdır, Kanun (228) oyla kabul olunmuştur.

Filyos - Ereğli hattı ile Ereğli limanının inşasına dair olan 2214 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkındaki tasarıya, kabul etmek suretiyle (229) oy verilmiştir, muamele tamamdır, Kanun (229) oyla kabul olunmuştur.

Türkiye ile Belçika - Lüksenburg Ekonomik Birliği arasındaki Ticaret Anlaşması ile Türkiye - Belçika Ödeme Anlaşmasının yürürlük sürelerinin iki ay uzatılması hakkındaki tasarıya (229) oy verilmiştir. Muamele tamamdır. Kanun (229) oyla kabul edilmiştir.

Türkiye - Finlandiya Ödeme Anlaşmasının sekizinci maddesi ile bu anlaşmaya bağlı mektuptaki tasfiye hükümleri süresinin altı ay uzatılması hakkındaki tasarıya (234) oy verilmiştir, muamele tamamdır. Kanun (234) oyla kabul edilmiştir.

Türkiye ile Yunanistan arasında imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşması ile bağlantılarının yürürlük süresinin uzatılması hakkındaki tasarıya (233) oy verilmiştir. Muamele tamamdır. Kanun (233) oy ile kabul edilmiştir.

Birinci müzakeresi yapılacak gündemde daha birkaç madde vardır. Müzakereyi yapabilmek için yeter çoğunluk olduğunda tereddüt hâsıl olmuştur. Binaenaleyh, Çarşamba günü saat 15 te toplanmak üzere Birleşime son veriyorum.

Kapanma saati: 18,20

DÜZELTİŞ

Sayfa	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
219	1	17	1847	1947
219	2	13	Madde 2	Madde 3

Demiryollar ve Limanlar İnşaatı için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 4643 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair Kanuna verilen oyların sonucu

(Kanun kabul edilmiştir)

Üye sayısı	:	465
Oy verenler	:	228
Kabul edenler	:	228
Reddedenler	:	0
Çekinserler	:	0
Oya katılmıyanlar	:	224
Açık Milletvekillikleri	:	13

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR
Mehmet Aşkar
Kemal Özçoban
Dr. Cemal Tunca
Ahmed veziroğlu

AĞRI
Halid Bayrak

AMASYA
Ahmet Eymir
Zeki Tarhan

ANKARA
Naki Cevad Akkerman
Mebrure Aksoley
Hıfzı Oğuz Bekata
Avni Refik Bekman
Raşit Börekçi
Arif Çubukcu
Emin Halim Ergun
Muammer Eriş
İhsan Ezgü
Cevdet Gölet
Mümtaz Ökmen
Fakihe Öymen
Gl. Naci Tınaz

ANTALYA
Numan Aksoy
Niyazi Aksu
Dr. Galip Kahraman
Rasih Kaplan
Mustafa Korkut

AYDIN
Neşet Akkor
Gl. Refet Alpman
Emin Bilgen
Nuri Göktepe

BALIKESİR
Abdi Ağabeyoğlu
Muzaffer Akpınar
Fuat Bilal
Osman Niyazi Burcu
Hacim Çarıklı
Eminittin Çeliköz
Süreyya Örgevren
Hilmi Şerametli
Fahrettin Tiritoğlu

BİLECİK
Reşit Bozüyük
Dr. Muhlis Suner

BİNGÖL
Tahsin Banguoğlu

BİTLİS
Muhtar Ertan

BOLU
Lûtfi Gören
Cemil Özçağlar
İhsan Yalçın

BURSA
Sadık Tahsin Arsal
Zehra Budunç
Fahri Bük
Aziz Duru
Ahmed Münir Erhan
Cemil Öz

ÇANAKKALE
Niyazi Çıtakoğlu
İhsan Karasioğlu
Nurettin Ünen

ÇANKIRI
Dr. Akif Arkan
Rifat Dolunay
Gl. Zeki Soydemir
Ahmet İhsan Zeynelo-ğlu

ÇORUH
Ali Çoruh
Atıf Tüzün

ÇORUM
Edip Alpsar
Naim Atalay
Dr. Mustafa Cantekin
Hasene Ilgaz

DENİZLİ
Cemil Çalgüner
Kemal Cemal Öncel
Dr. Behçet Uz

DİYARBAKIR
Cavit Ekin
Feyzi Kalfagil
İhsan Hâmid Tigrel

EDİRNE
Mehmet E. Ağaoğulları
Dr. Bahattin Öğütmen
Mehmet Öktem

ELÂZIĞ
Fuad Ağralı
Mustafa Arpacı
Fahri Karakaya
Dr. İ. Tali Öngören

ERZİNCAN
Ziya ağca
Behçet Kemal Çağlar

ERZURUM
Salim Altuğ
Raif Dinç
Cevat Dursunoğlu
Münir Hüsrev Göle
Şükrü Koçak

ESKİŞEHİR
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEB
Cemil Alevli
Cemil Said Barlas
Dr. Muzaffer Canbolat
Bekir Kaleli

GİRESUN
Celâl Esad Arseven
Eşref Dizdar
Ahmed Ulus
Fikret Yüzatlı
Dr. Galip Kenan Zaimoğlu

GÜMÜŞANE
Şevket Erdoğan
Şükrü Sökmenser
Tahsin Tüzün
Ahmet Kemal Varınca

İSPARTA
Rifat Güllü
Sait Köksal
Şevki Yalvaç

İSTANBUL
Gl. Refet Bele
Fuad Hulûsi Demirelli
Dr. Mim Kemal Öke

İZMİR
Münir Birsel
Esat Çınar
Sedat Dikmen
Atıf İnan
Şükrü Saracoğlu

KARS
Mehmet Bahadır
Aziz Samih İlter
Şerafettin Karacan
Dr. Esad Oktay
Zihni Orhon

KASTAMONU
Gl. Abdullah Alptoğan
Dr. Fahri Ecevit
Fethi Mağara
Baki Tümtürk

KIRKLARELİ
Zühtü Akın
Korgl. Kemal Doğan
Nafi Atuf Kansu
Şevket Ödül

KIRŞEHİR
İsmail Hakkı Baltacıoğlu
Nihat Erdem
Sahir Kurutluoğlu

KOCAELİ
Ahmet Faik Abasıyanık
Cenap Aksu
Dr. Fazıl Ş. Bürge
Nihat Erim
Amiral Şükür Okan

KONYA
Dr. Hulûsi Alataş
Muhsin Adil Binal
Gl. Ali Fuad Cebesoy
Şevki Ergun
Dr. Sadi Irmak
Hulki Karagülle
Tevfik Fikret Sılay

KÜTAHYA
Halil Benli
Ahmet Bozbay
Orgl. Asım Gündüz
Memduh İspartalıgil

MALATYA
A. Ulvi Beydağı
Atıf Esenbel
Mehmet Sadık Eti
Dr. Hikmet Fırat
Dr. Cafer Özelçi
Osman Taner
Abdülkadir Taşangil
Mahmud Nedim Zabcı

MANİSA
Korgl. Ali Rıza Artunkal
İsmail Ertem
Dr. M. Necdet Otaman
Yaşar Özey
Feyzullah Uslu

MARAŞ
Dr. Kemali Bayizit
Rıza Çuhadar

MARDİN
Abdülkadir Kalav
Dr. Aziz Uras

MUĞLA
Abidin Çakır

MUŞ
Halid Onaran

NİĞDE
Ferit Ecer
Rifat Gürsoy
Halid Mengi
Vehbi Sarıdal
İbrahim Refik Soyer
Şükrü Süer
Hüseyin Ulusoy

ORDU
Dr. Vehbi Demir
Dr. Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan

RİZE
Tahsin Bekir Balta
Dr. Saim Ali Dilemre
Fuad Sirmen

SAMSUN
Hüseyin Berk
Hüsnü Çakır
Naşit Fırat
Rıza Işıtan
Yakup Kalgay
Ömer Karataş
Dr. Sadi Konuk
Muin Köprülü
Mehmed Ali Yörüker

SEYHAN
Dr. Makbule Dıblan
Kasım Gülek
Cavid Oral
Sinan Tekelioğlu

SİİRD
Lûtfi Yavuz

SİNOB
Cevdet Kerim İncedayı
Enver Kök

SİVAS
Mitat Şükrü Bleda
Hikmet Işık
Kâmil Kitapçı
Muttalip Öker
Necmettin Sadak
Gl. Fikri Tirkeş
İsmail Mehmed Uğur

TEKİRDAĞ
Emin Ataç
Ziya Ersin Cezaroğlu
Fayık Öztrak
Ekrem Pekel
Cemil Uybadın

TOKAD
Recai Güreli
Cemal Kovalı
Galip Pekel

TRABZON
Sırrı Day
Temel Göksel
Ali Rıza Işıl
Raif Karadeniz
Zekiye Molaoğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Muammer Yarımbıyık

TUNCELİ
Necmeddin Sahir Sılan

URFA
Vasfi Gerger
Razi Soyer
Suut Kemal Yetkin

VAN
Muzaffer Koçak

YOZGAD
Celâl Arat
Kâmil Erbek
İhsan Olgun

ZONGULDAK
Şinasi Devrin
İsmail Ergener
Emin Erişirgil
Ahmet Gürel
Sabri Koçer
Naim Kromer

[Oya katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR
Gl. Sadık Aldoğan
Hazim Bozca
Hasan Dinçer
Şahin Lâçin

AĞRI
Müştak Aktan
Ahmet Alpaslan

AMASYA
Esad Uras
Ali Kemal Yiğitoğlu

ANKARA
Falih Rıfkı Atay
İbrahim Raruf Ayaşlı (İ.)
İsmet İnönü (Cumhurbaşkanı)

ANTALYA
Tayfur Sökmen
Nurullah Esat Sumer (İ.)

AYDIN
Mitat Aydın
Dr. Mazhar Germen

BALIKESİR
Esat Altan
Orgl. İzzeddin Çalışlar
Gl. Kâzım Özalp (İ.)
İsmail Hakkı Uzunçarşılı

BİLECİK
Memduh Şevket Esendal

BİNGÖL
Ferudun Fikri Düşünsel (Başk. V.)

BİTLİS
Arif Özdemir (İ.)
BOLU
Hasan Şükrü Adal
Hasan Cemil Çambel
Celâl Sait Siren
BURDUR
Orgl. Fahrettin Altay (İ.)
Ahmet Ali Çınar
Dr. M. Şerif Korkut
BURSA
Atıf Akgüç
Mustafa Fehmi Gerçeker (İ.)
Abdürrahman Konuk
Muhittin Baha Pars
Dr. M. Talât Simer
Faik Yılmazipek
ÇANAKKALE
Hüseyin Bingül
Behçet Gökçen
Ali Rıza Kırsever
ÇANKIRI
M. Abdülhalik Renda (İ.)
ÇORUH
Ali Rıza Erem
Dr. Cemal Kazancıoğlu
Asım Us
ÇORUM
Münir Çağıl (İ.)
İsmet Eker (İ.)
Suheyp Karafakıoğlu
Necdet Yücer
DENİZLİ
Reşad Aydınlı
Dr. Hamdi Berkman (İ.)
Abidin Ege
Nailî Küçüka
Hulûsi Oral
DİYARBAKIR
Fazıl Ahmed Aykaç
Vedat Dicleli
Osman Ocak (İ.)
Şeref Uluğ
EDİRNE
Fethi Erimçağ
Mahmut N. Gündüzalp
ELÂZIĞ
Hasan Kişioğlu (İ.)
ERZİNCAN
Abdülhak Fırat
Sabit Sağıroğlu (İ.)
ERZURUM
Eyüp Sabri Akgöl
Mesut Çankaya
Nafiz Dumlu (İ.)
Gl. Vehbi Kocagüney
ESKİŞEHİR
İsmail Hakkı Çevik
Ahmet Oğuz
Emin Sazak
GAZİANTEB
Ömer Asım Aksoy
Gl. Aşir Atlı
Dr. Abdurrahman Melek (İ.)
GİRESUN
Kâzım Okay
İsmail Sabuncu
GÜMÜŞANE
Hasan Fehmi Ataç (İ.)
Edip Tör (İ.)
HAKKÂRİ
Selim Seven (İ.)
HATAY
Abdullah Cilli
Gl. Eyup Durukan
Hasan Mursaloğlu (İ.)
Abdülgani Türkmen
Suphi Bedir Uluç (İ.)
Rasim Yurdman
İÇEL
Haydar Aslan
Halil Atalay
Saim Ergenekon
Salih İnankur
Refik Koraltan
Dr. Aziz Köksal (İ.)
Dr. Celâl Ramazanoğlu
İSPARTA
Kâzım Aydar
Kemal Turan
İSTANBUL
Salamon Adato
Dr. Adnan Adıvar
Enis Akaygen
Ali Rıza Arı
Cihad Babaa
Celâl Bayar
Mareşal Fevzi Çakmak (İ.)
Faruk Nafiz Çamlıbel
Dr. Nikola Fakaçelli
Mekki Hikmet Gelenbeğ
Osman Nuri Köni
Fuad Köprülü
Dr. Akil Muhtar Özden (İ.)
Recep Peker (İ.)
Ahmet Kemal Silivrili
Hamdullah Suphi Tanrıöver (İ.)
Orgl. Cemil Cahit Toydemir
Hüseyin Cahit Yalçın
Senihi Yürüten
İZMİR
Şevket Adalan (Bakan)
Benal Nevzat Arıman (İ.)
Dr. Hüseyin Hulki Cura
Lâtife Bekir Çeyrekbaşı
Sami Gülcüoğlu
Rahmi Köken
Sait Odyak
Ekrem Oran
Haydar Rüştü Öktem
Dr. Kâmran Örs
Hasan Âli Yücel (İ.)
KARS
Akif Eyidoğan
Abdurrahman Sürmen
Tezer Taşkıran (İ.)
Hüsamettin Tugaç
KASTAMONU
Muzaffer Akalın
Tahsin Coşkan
Hamdi Çelen
Ziya Orbay (İ.)
KAYSERİ
Fikri Apaydın
Gl. Salih Avgın
Sait Azmi Feyzioğlu
Kâmil Gündeş
Reşid Özsoy
Faik Seler
Ömer Taşçıoğlu
Reşit Turgut
Hayrullah Ürkün
KIRKLARELİ
Dr. Fuad Umay
KIRŞEHİR
Şevket Torgut
KOCAELİ
İsmail Rüştü Aksal
Fuad Balkan
Ali Dikmen
Sedad Pek
İbrahim Süreyya Yiğit
KONYA
Mitat Şakir Altan
Sedad Çumralı
Dr. Muhsin Faik Dündar
Rasim Erel
Fatin Gökmen
Naim Hazim Onat
Dr. Aziz Perkün
Ali Rıza Türel
Halis Ulusan
KÜTAHYA
Hakkı Gedik
Dr. Ahmet İhsan Gürsoy
Adnan Menderes
Ömer Özdek
İhsan Şerif Özgen
Ahmet Tahtakılıç
MALATYA
Mustafa Naim Karaköylü (İ.)
Şefik Tugay
MANİSA
Yunus M. Alakant
Kâmil Coşkunoğlu
Rıdvan Nafiz Edgüer (İ.)
Şevket Raşit Hatipoğlu
Faik Kurdoğlu
Hilmi Öztarhan
MARAŞ
Dr. Kâmil İdil
Emin Soysal
Hasan Reşid Tankut
Abdullah Yaycıoğlu
MARDİN
İrfan Ferid Alpaya

Gl. Seyfi Düzgören
Rıza Erten (İ.)
Gl. Kiazım Sevüktekin

MUĞLA

Necati Erdem
Asım Gürsu
Nuri Özsan
Dr. Mitat Sakaroğlu

MUŞ

Bari Dedeoğlu (İ.)

ORDU

Mehmet Furtun (İ.)
Amiral H. Gögdalay (İ.)
Yusuf Ziya Ortaç
Hamdi Yalman (İ.)

RİZE

Hasan Cavid Belûl
Dr. Fahri Kurtuluş
Ali Zırh

SAMSUN

Cemil Bilsel

SEYHAN

Kemal Çelik
Kasım Ener
Dr. Kemal Satır
Hilmi Uran
Ali Münif Yegena
Ahmet Remzi Yüregir

SİİRD

Etem İzzet Benice
Sabri Çeliktuğ (İ.)
Ali Rıza Esen

SİNOB

Lûtfi Aksoy
Suphi Batur
Yusuf Kemal Tengirşenk (İ.)

SİVAS

Nazif Ergin
Şemsettin Günaltay
Reşat Şemsettin Sirer (İ.)
Şakir Uma
Abidin Yurdakul

TOKAD

Feyzi Eken (İ.)
Mustafa Lâtifoğlu
Nazım Poroy
Refik Ahmet Sevengil

TRABZON

Faik Ahmed Barutcu (Bakan)
Daniş Eyiboğlu
Ali Sarıalioğlu
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Mahmut Tan

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Esat Tekeli

VAN

İbrahim Arvas (İ.)
Rüştü Oktar

YOZGAD

Ziya Arkant (İ.)
Dr. Kemal C. Berksoy
Sırrı İçöz

ZONGULDAK

Ali Rıza İncealemdaroğlu (İ.)
Orhan Seyfi Orhon
Nuri Tarhan

[Açık Milletvekillikleri]

Ankara	1	Erzurum	1	Malatya	1	Yozgad	1
Aydın	1	Giresun	1	Mardin	1		—
Bolu	1	İstanbul	1	Ordu	1		13
Erzincan	1	Kastamonu	1	Tokad	1		

Filyos - Ereğli hattı ile Ereğli limanının inşasına dair olan 2214 sayılı Kanunda değişiklik yapılması hakkındaki kanuna verilen oyların sonucu.

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı	:	465
Oy verenler	:	229
Kabul edenler	:	229
Reddedenler	:	0
Çekinserler	:	0
Oya katılmıyanlar	:	223
Açık Milletvekillikleri	:	13

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Mehmet Aşkar
Kemal Özçoban
Dr. Cemal Tunca
Ahmed Veziroğlu

AĞRI

Müştak Aktan
Halid Bayrak

AMASYA

Ahmet Eymir
Zeki Tarhan

ANKARA

Naki Cevad Akkerman
Mebrure Aksoley
Hıfzı Oğuz Bekata
Avni Refik Bekman
Raşit Börekçi
Arif Çubukcu
Emin Halim Ergun
Muammer Eriş

İhsan Ezğü
Cevdet Gölet
Mümtaz Ökmen
Fakihe Öymen
Gl. Naci Tınaz

ANTALYA

Numan Aksoy
Niyazi Aksu
Dr. Galip Kahraman
Rasih Kaplan
Mustafa Korkut

AYDIN

Neşet Akkor
Gl. Refet Alpman
Emin Bilgen
Nuri Göktepe

BALIKESİR

Abdi Ağabeyoğlu
Muzaffer Akpınar
Fuat Bilal
Osman Niyazi Burcu
Hacim Çarıklı
Eminettin Çeliköz
Süreyya Örgeevren
Hilmi Şerametli
Fahrettin Tiritoğlu

BİLECİK

Reşit Bozüyük
Dr. Muhlis Suner

BİNGÖL

Tahsin Banguoğlu

BİTLİS

Muhtar Ertan

BOLU

Lûtfi Gören
Cemil Özçağlar
İhsan Yalçın

BURSA

Sadık Tahsin Arsal
Zehra Budunç
Fahri Bük
Aziz Duru
Ahmed Münir Erhan
Cemil Öz

ÇANAKKALE

Niyazi Çıtakoğlu
İhsan Karasioğlu
Nurettin Ünen

ÇANKIRI

Dr. Akif Arkan
Rifat Dolunay
Gl. Zeki Soydemir
Ahmet İhsan Zeynelo-ğlu

ÇORUH

Ali Çoruh
Atıf Tüzün

ÇORUM

Edip Alpsar
Naim Atalay
Dr. Mustafa Cantekin
Hasene Ilgaz

DENİZLİ

Cemil Çalgüner
Abidin Ege
Naili Küçüka
Kemal Cemal Öncel
Dr. Behçet Uz

DİYARBAKIR

Cavit Ekin
Feyzi Kalfagil
İhsan Hâmid Tigrel

EDİRNE

Mehmet E. Ağaoğulları
Dr. Bahattin Öğütmen
Mehmet Öktem

ELÂZIĞ

Mustafa Arpacı
Fahri Karakaya
Dr. İbrahim Tali Öngören

ERZİNCAN

Ziya Ağca
Behçet Kemal Çağlar
Abdülhak Fırat

ERZURUM

Eyüp Sabri Akgöl
Salim Altuğ
Raif Dinç
Münir Hüsrev Göle

ESKİŞEHİR

Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEB

Cemil Alevli
Cemil Said Barlas
Dr. Muzaffer Canbolat

GİRESUN

Celâl Esad Arseven
Eşref Dizdar
Ahmed Ulus
Fikret Yüzatlı
Dr. Galip K. Zaimoğlu

GÜMÜŞANE

Hasan Fehmi Ataç
Şevket Erdoğan
Şükrü Sökmensüer
Tahsin Tüzün

İSPARTA

Rifat Güllü
Sait Köksal
Şevki Yalvaç

İSTANBUL

Gl. Refet Bele
Fuad Hulûsi Demirelli
Dr. Mim Kemal Öke

İZMİR

Münir Birsel
Lâtife Bekir Ceyrekbaşı
Esat Çınar
Sedat Dikmen
Atıf İnan
Şükrü Saracoğlu

KARS

Mehmet Bahadır
Aziz Samih İlter
Şerafettin Karacan
Dr. Esad Oktay
Zihni Orhon

KASTAMONU

Gl. Abdullah Alptoğan
Dr. Fahri Ecevit
Fethi Mağara
Baki Tümtürk

KIRKLARELİ

Zühtü Akın
Korgl. Kemal Doğan
Nafi Atuf Kansu
Şevket Ödül

KIRŞEHİR

İsmail Hakkı Baltacıoğlu
Nihat Erdem
Sahir Kurutluoğlu

KOCAELİ

Ahmet Faik Abasıyanık
Cenap Aksu
Fuad Balkan
Dr. F. Şerefettin Bürge
Nihat Erim
Amiral Şükür Okan

KONYA

Dr. Hulûsi Alataş
Muhsin Adil Binal
Gl. Ali Fuad Cebesoy
Dr. Sadi Irmak
Hulki Karagülle
Tevfik Fikret Sılay
Halis Ulusan

KÜTAHYA

Halil Benli
Ahmet Bozbay
Orgl. Asım Gündüz
Memduh İspartalıgil

MALATYA

A. Ulvi Beydağı
Atıf Esenbel
Mehmet Sadık Eti
Dr. Hikmet Fırat
Dr. Cafer Özelçi
Osman Taner
Abdülkadir Taşangil
Mahmud Nedim Zabcı

MANİSA

Korgl. Ali Rıza Artunkal
İsmail Ertem
Dr. M. Necdet Otaman
Yaşar Özey
Feyzullah Uslu

MARAŞ

Dr. Kemali Bayizit
Rıza Çuhadar

MARDİN

Abdülkadir Kalav
Dr. Aziz Uras

MUĞLA

Abidin Çakır

MUŞ

Halid Onaran

NİĞDE

Ferit Ecer
Rifat Gürsoy
Halid Mengi
Vehbi Sarıdal
İbrahim Refik Soyer
Şükrü Süer
Hüseyin Ulusoy

ORDU
Dr. Vehbi Demir
Dr. Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan

RİZE
Tahsin Bekir Balta
Dr. Saim Ali Dilemre
Fuad Sirmen

SAMSUN
Hüseyin Berk
Cemil Bilsel
Naşit Fırat
Rıza Işıtan
Yakup Kalgay
Ömer Karataş
Dr. Sadi Konuk
Muin Köprülü
Mehmed Ali Yörüker

SEYHAN
Dr. Makbule Dıblan
Kasım Gülek
Cavid Oral
Sinan Tekelioğlu

SİİRD
Lûtfi Yavuz

SİNOB
Enver Kök

SİVAS
Mitat Şükrü Bleda
Hikmet Işık
Kâmil Kitapçı
Muttalip Öker
Necmettin Sadak
Gl. Fikri Tirkeş
İsmail Mehmed Uğur

TEKİRDAĞ
Emin Ataç
Ziya Ersin Cezaroğlu
Fayık Öztrak
Ekrem Pekel
Cemil Uybadın

TOKAD
Recai Güreli
Cemal Kovalı
Galib Pekel

TRABZON
Sırrı Day
Temel Göksel
Ali Rıza Işıl
Raif Karadeniz
Zekiye Molaoğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Muammer Yarımbıyık

URFA
Vasfi Gerger
Razi Soyer
Suut Kemal Yetkin

VAN
Muzaffer Koçak

YOZGAD
Celâl Arat
Kâmil Erbek
İhsan Olgun

ZONGULDAK
Şinasi Devrin
İsmail Ergener
Emin Erişirgil
Ahmet Gürel
Sabri Koçer
Naim Kromer

[Oya katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR
Gl. Sadık Aldoğan
Hazim Bozca
Hasan Dinçer
Şahin Lâçin

AĞRI
Ahmet Alpaslan

AMASYA
Esad Uras
Ali Kemal Yiğitoğlu

ANKARA
Falih Rıfkı Atay
İbrahim Raruf Ayaşlı (İ.)
İsmet İnönü (Cumhurbaşkanı)

ANTALYA
Tayfur Sökmen
Nurullah Esat Sumer (İ.)

AYDIN
Mitat Aydın
Dr. Mazhar Germen

BALIKESİR
Esat Altan
Orgl. İzzeddin Çalışlar
Gl. Kâzım Özalp (İ.)
İsmail H. Uzunçarşılı

BİLECİK
Memduh Şevket Esendal

BİNGÖL
Feridun Fikri Düşünsel (Baş. V.)

BİTLİS
Arif Özdemir (İ.)

BOLU
Hasan Şükrü Adal
Hasan Cemil Çambel
Celâl Sait Siren

BURDUR
Orgl. Fahrettin Altay (İ.)
Ahmet Ali Çınar
Dr. M. Şerif Korkut

BURSA
Atıf Akgüç
Mustafa F. Gerçeker (İ.)
Abdürrahman Konuk
Muhittin Baha Pars
Dr. M. Talât Simer
Faik Yılmazipek

ÇANAKKALE
Hüseyin Bingül
Behçet Gökçen
Ali Rıza Kırsever

ÇANKIRI
M. Abdülhalik Renda (İ.)

ÇORUH
Ali Rıza Erem
Dr. Cemal Kazancıoğlu
Asım Us

ÇORUM
Münir Çağıl (İ.)
İsmet Eker (İ.)
Suheyp Karafakıoğlu
Necdet Yücer

DENİZLİ
Reşad Aydınlı
Dr. Hamdi Berkman (İ.)
Hulûsi Oral

DİYARBAKIR
Fazıl Ahmed Aykaç
Vedat Dicleli
Osman Ocak (İ.)
Şeref Uluğ

EDİRNE
Fethi Erimçağ
Mahmut N. Gündüzalp

ELÂZIĞ
Fuad Ağralı
Hasan Kişioğlu (İ.)

ERZİNCAN
Sabit Sağıroğlu (İ.)

ERZURUM
Mesut Çankaya
nafiz Dumlu (İ.)
Cevat Dursunoğlu
Gl. Vehbi Kocagüney
Şükrü Koçak

ESKİŞEHİR
İsmail Hakkı Çevik
Ahmet Oğuz
Emin Sazak

GAZİANTEB
Ömer Asım Aksoy
Gl. Aşir Atlı
Bekir Kaleli
Dr. Abdurrahman Melek (İ.)

GİRESUN
Kâzım Okay
İsmail Sabuncu

GÜMÜŞANE
Edip Töre (İ.)
Ahmet Kemal Varınca

HAKKÂRİ
Selim Seven (İ.)

HATAY
Abdullah Cilli
Gl. Eyup Durukan

Hasan Mursaloğlu (İ.)
Abdülgani Türkmen (İ.)
Suphi Bedir uluç (İ.)
Rasim Yurdman

İÇEL

Haydar Aslan
Halil Atalay
Saim Ergenekon
Salih İnankur
Refik Koraltan
Dr. Aziz Köksal (İ.)
Dr. Celâl Ramazanoğlu

İSPARTA

Kâzım Aydar
Kemal Turan

İSTANBUL

Salamon Adato
Dr. Adnan Adıvar
Enis Akaygen
Ali Rıza Arı
Cihad Baban
Celâl Bayar
Mareşal Fevzi Çakmak (İ.)
Faruk Nafiz Çamlıbel
Dr. Nikola Fakaçelli
Mekki Hikmet Gelenbeğ
Osman Nuri Köni
Fuad Köprülü
Dr. Akil Muhtar Özden (İ.)
Recep Peker (İ.)
Ahmet Kemal Silivrili
H. Suphi Tanrıöver (İ.)
Orgl. Cemil Cahit Toydemir
Hüseyin Cahit Yalçın
Senihi Yürüten

İZMİR

Şevket Adalan (Bakan)
Benal N. Arıman (İ.)
Dr. Hüseyin Hulki Cura
Sami Gülcüoğlu
Rahmi Köken
Sait Odyak
Ekrem Oran
Haydar Rüştü Öktem
Dr. Kâmran Örs
Hasan Âli Yücel (İ.)

KARS

Akif Eyidoğan
Abdurrahman Sürmen
Tezer Taşkıran (İ.)
Hüsamettin Tugaç

KASTAMONU

Muzaffer Akalın
Tahsin Coşkan
Hamdi Çelen
Ziya Orbay (İ.)

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Gl. Salih Avgın
Sait Azmi Feyzioğlu
Kâmil Gündeş
Reşid Özsoy
Faik Seler
Ömer Taşçıoğlu
Reşit Turgut
Hayrullah Ürkün

KIRKLARELİ

Dr. Fuad Umay

KIRŞEHİR

Şevket Torgut

KOCAELİ

İsmail Rüştü Aksal
Ali Dikmen
Sedad Pek
İbrahim Süreyya Yiğit

KONYA

Mitat Şakir Altan
Sedad Çumralı
Dr. Muhsin Faik Dündar
Rasim Erel
Şevki Ergun
Fatin Gökmen
Naim Hazim Onat
Dr. Aziz Perkün
Ali Rıza Türel

KÜTAHYA

Hakkı Gedik
Dr. Ahmet İhsan Gürsoy
Adnan Menderes
Ömer Özdek
İhsan Şerif Özgen
Ahmet Tahtakılıç

MALATYA

Mustafa Naim Karaköylü (İ.)
Şefik Tugay

MANİSA

Yunus M. Alakant
Kâmil Coşkunoğlu
Rıdvan Nafiz Edgüer (İ.)
Şevket Raşit Hatipoğlu
Faik Kurdoğlu
Hilmi Öztarhan

MARAŞ

Dr. Kâmil İdil
Emin Soysal
Hasan Reşid Tankut
Abdullah Yaycıoğlu

MARDİN

İrfan Ferid Alpaya
Gl. Seyfi Düzgören
Rıza Erten
Gl. Kazım Sevüktekin

MUĞLA

Necati Erdem
Asım Gürsu
Nuri Özsan
Dr. Mitat Sakaroğlu

MUŞ

Bari Dedeoğlu (İ.)

ORDU

Mehmet Furtun (İ.)
Amiral H. Gökdalay (İ.)
Yusuf Ziya Ortaç
Hamdi Yalman

RİZE

Hasan Cavid Belül
Dr. Fahri Kurtuluş
Ali Zırh

SAMSUN

Hüsnü Çakır (Bakan)

SEYHAN

Kemal Çelik
Kasım Ener
Dr. Kemal Satır
Hilmi Uran
Ali Münif Yegena
Ahmet Remzi Yüregir

SİİRD

Etem İzzet Benice
Sabri Çeliktuğ (İ.)
Ali Rıza Esen

SİNOB

Lûtfi Aksoy
Suphi Batur
Cevdet Kerim İncedayı (Başk. V.)
Yusuf Kemal Tengirşenk (İ.)

SİVAS

Nazif Ergin
Şemsettin Günaltay
Reşat Şemsettin Sirer (İ.)
Şakir Uma
Abidin Yurdakul

TOKAD

Feyzi Eken (İ.)
Mustafa Lâtifoğlu (İ.)
Nazım Poroy
Refik Ahmet Sevengil

TRABZUN

Faik Ahmed Barutçu (Başkn. Yar.)
Daniş Eyiboğlu
Ali Sarıalioğlu
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ

Necmeddin Sahir Sılan
Mahmut Tan

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Esat Tekeli

VAN

İbrahim Arvas (İ.)
Rüştü Oktar

YOZGAD

Ziya Arkant (İ.)
Dr. Kemal C. Berksoy
Sırrı İçöz

ZONGULDAK

Ali Rıza İncealemdaroğlu (İ.)
Orhan Seyfi Orhon
Nuri Tarhan

[Açık Milletvekillikleri]

Ankara	1	Erzurum	1	Malatya	1	Yozgad	1
Aydın	1	Giresun	1	Mardin	1		—
Bolu	1	İstanbul	1	Ordu	1		13
Erzincan	1	Kastamonu	1	Tokad	1		

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik birliği arasndaki Ticaret Anlaşması ile Türkiye Belçika ödeme Anlaşmasının yürürlük sürelerinin iki ay uzatılmasına dair kanuna oy verenlerin sonucu.

(Kanun kabul edilmiştir).

Üye sayısı	:	465
Oy verenler	:	229
Kabul edenler	:	229
Reddedenler	:	0
Çekinserler	:	0
Oya katılmıyanlar	:	223
Açık Milletvekillikleri	:	13

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR
Mehmet Aşkar
Dr. Cemal Tunca
Ahmed Veziroğlu

AĞRI
Mustak Aktan
Halid Bayrak

AMASYA
Ahmet Eymir
Zeki Tarhan

ANKARA
Naki Cevad Akkerman
Mebrure Aksoley
Hıfzı Oğuz Bekata
Avni Refik Bekman
Raşit Börekçi
Arif Çubukcu
Emin Halim Ergun
Muammer Eriş
İhsan Ezgü
Cevdet Gölet
Mümtaz Ökmen
Fakihe Öymen
Gl. Naci Tınaz

ANTALYA
Numan Aksoy
Niyazi Aksu
Dr. Galip Kahraman
Rasih Kaplan
Mustafa Korkut

AYDIN
Neşet Akkor
Gl. Refet Alpman
Emin Bilgen
Nuri Göktepe

BALIKESİR
Abdi Ağabeyoğlu
Muzaffer Akpınar
Fuat Bilal
Osman Niyazi Bureu
Hacim Çarıklı
Eminittin Çeliköz
Süreyya Örgeevren
Hilmi Şeremetli
Fahrettin Tiritoğlu

BİLECİK
Reşit Bozüyük
Dr. Muhlis Suner

BİNGÖL
Tahsin Banguoğlu

BİTLİS
Muhtar Ertan

BOLU
Lûtfi Gören
Cemil Özçağlar
İhsan Yalçın

BURSA
Sadık Tahsin Arsal
Zehra Budunç
Fahri Bük
Aziz Duru
Ahmed Münir Erhan
Cemil Öz

ÇANAKKALE
Niyazi Çıtakoğlu
İhsan Karasioğlu
Nurettin Ünen

ÇANKIRI
Dr. Akif Arkan
Rifat Dolunay
Gl. Zeki Soydemir
Ahmet İhsan Zeynelo-
ğlu

ÇORUH
Ali Çoruh
Atıf Tüzün

ÇORUM
Edip Alpsar
Naim Atalay
Dr. Mustafa Cantekin
Hasene Ilgaz

DENİZLİ
Cemil Çalgüner
Kemal Cemal Öncel
Dr. Behçet Uz

DİYARBAKIR
Cavit Ekin
Feyzi Kalfagil
İhsan Hâmid Tigrel

EDİRNE
Mehmet E. Ağaoğulları
Dr. Bahattin Öğütmen
Mehmet Öktem

ELÂZIĞ
Fuad Ağralı
Mustafa Arpacı
Fahri Karakaya

Dr. İbrahim Tali Öngören

ERZİNCAN

Ziya Ağca
Behçet Kemal Çağlar
Abdülhak Fırat

ERZURUM

Eyüp Sabri Akgöl
Salim Altuğ
Raif Dinç
Münir Hüsrev Göle
Şükrü Koçak

ESKİŞEHİR

Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEB

Cemil Alevli
Cemil Said Barlas
Bekir Kaleli

GİRESUN

Celâl Esad Arseven
Eşref Dizdar
Ahmed Ulus
Fikret Yüzatlı
Dr. Galip Kenan Zaimoğlu

GÜMÜŞANE

Şevket Erdoğan
Şükrü Sökmensüer
Tahsin Tüzün
Ahmet Kemal Varınca

İSPARTA

Rifat Güllü
Sait Köksal
Şevki Yalvaç

İSTANBUL

Fuad Hulûsi Demirelli
Dr. Mim Kemal Öke

İZMİR

Münir Birsel
Lâtife Bekir Çeyrekbaşi
Esat Çınar
Sedat Dikmen
Atıf İnan
Sait Odyak
Şükrü Soracoğlu

KARS

Mehmet Bahadır
Aziz Samih İlter
Şerafettin Karacan
Dr. Esad Oktay
Zihni Orhon

KASTAMONU

Gl. Abdullah Alptoğan
Dr. Fahri Ecevit
Fethi Mağara
Baki Tümtürk

KIRKLARELİ

Zühtü Akın
Korgl. Kemal Doğan
Nafi Atuf Kansu
Şevket Ödül

KIRŞEHİR

İsmail Hakkı Baltacıoğlu
Nihat Erdem
Sahir Kurutluoğlu

KOCAELİ

Ahmet Faik Abasıyanık
Cenap Aksu
Fuad Balkan
Dr. F. Şerefettin Bürge
Amiral Şükür Okan

KONYA

Dr. Hulûsi Alataş
Mitat Şakir Altan
Muhsin Adil Binal
Gl. Ali Fuad Cebesoy
Şevki Ergun
Dr. Sadi Irmak
Hulki Karagülle
Naim Hazim Onat
Tevfik Fikret Sılay

KÜTAHYA

Halil Benli
Ahmet Bozbay
Orgl. Asım Gündüz
Memduh İspartalıgil

MALATYA

A. Ulvi Beydağı
Mehmet Sadık Eti
Dr. Hikmet Fırat
Osman Taner
Abdülkadir Taşangil
Mahmud Nedim Zabcı

MANİSA

Korgl. Ali Rıza Artunkal
İsmail Erten
Dr. Memduh Necdet Otaman
Yaşar Özey
Feyzullah Uslu

MARAŞ

Dr. Kemali Bayizit
Rıza Çuhadar

MARDİN

Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Abidin Çakır

MUŞ

Halid Onaran

NİĞDE

Ferit Ecer
Rifat Gürsoy
Halid Mengi
Vehbi Sarıdal
İbrahim Refik Soyer
Şükrü Süer
Hüseyin Ulusoy

ORDU

Dr. Vehbi Demir
Dr. Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan

RİZE

Tahsin Bekir Balta
Dr. Saim Ali Dilemre
Fuad Sirmen

SAMSUN

Hüseyin Berk
Cemil Bilsel
Naşit Fırat
Rıza Işıtan
Yakup Kalgay
Ömer Karataş
Dr. Sadi Konuk
Muin Köprülü
Mehmed Ali Yörüker

SEYHAN

Dr. Makbule Dıblan
Kasım Gülek
Cavid Oral

SİİRD

Lûtfi Yavuz

SİNOB

Cevdet Kerim İncedayı
Enver Kök

SİVAS

Mitat Şükrü Bleda
Hikmet Işık
Kâmil Kitapçı
Muttalip Öker
Necmettin Sadak
Gl. Fikri Tirkeş
İsmail Mehmed Uğur

TEKİRDAĞ

Emin Ataç
Ziya Ersin Cezaroğlu
Fayık Öztrak
Ekrem Pekel
Cemil Uybadın

TOKAD

Recai Güreli
Cemal Kovalı
Galib Pekel
Refik Ahmet Sevengil

TRABZON

Sırrı Day
Temel Göksel
Ali Rıza Işıl
Raif Karadeniz
Zekiye Molaoğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Muammer Yarımbıyık

TUNCELİ

Necmeddin Sahir Sılan

URFA

Vasfi Gerger
Razi Söyer
Esat Tekeli
Suut Kemal Yetkin

VAN

Muzaffer Koçak

YOZGAD

Celâl Arat
Kâmil Erbek
İhsan Olgun

ZONGULDAK

Şinasi Devrin
İsmail Ergener
Emin Erişirgil
Ahmet Gürel
Sabri Koçer
Naim Kromer

[Oya katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR
Gl. Sadık Aldoğan
Hazim Bozca
Hasan Dinçer
Şahin Lâçin
Kemal Özçoban

AĞRI
Ahmet Alpaslan

AMASYA
Esad Uras
Ali Kemal Yiğitoğlu

ANKARA
Falih Rıfkı Atay
İbrahim Raruf Ayaşlı (İ.)
İsmet İnönü (Cumhurbaşkanı)

ANTALYA
Tayfur Sökmen
Nurullah Esat Sumer (İ.)

AYDIN
Mitat Aydın
Dr. Mazhar Germen

BALIKESİR
Esat Altan
Orgl. İzzeddin Çalışlar
Gl. Kâzım Özalp (İ.)
İsmail Hakkı Uzunçarşılı

BİLECİK
Memduh Şevket Esendal

BİNGÖL
Feridun Fikri Düşünsel (Başkanvekili)

BİTLİS
Arif Özdemir (İ.)

BOLU
Hasan Şükrü Adal
Hasan Cemil Çambel
Celâl Sait Siren

BURDUR
Orgl. Fahrettin Altay (İ.)
Ahmet Ali Çınar
Dr. M. Şerif Korkut

BURSA
Atıf Akgüç
Mustafa Fehmi Gerçeker (İ.)
Abdürrahman Konuk
Muhittin Baha Pars
Dr. M. Talât Simer
Faik Yılmazipek

ÇANAKKALE
Hüseyin Bingül
Behçet Gökçen
Ali Rıza Kırsever

ÇANKIRI
Mustafa Abdülhalik Renda (İ.)

ÇORUH
Ali Rıza Erem
Dr. Cemal Kazancıoğlu
Asım Us

ÇORUM
Münir Çağıl (İ.)
İsmet Eker (İ.)
Süheyp Karafakıoğlu
Necdet Yücer

DENİZLİ
Reşad Aydınlı
Dr. Hamdi Berkman (İ.)
Abidin Ege
Naili Küçüka
Hulûsi Oral

DİYARBAKIR
Fazıl Ahmed Aykaç
Vedat Dicleli
Osman Ocak (İ.)
Şeref Uluğ

EDİRNE
Fethi Erimçağ
Mahmut N. Gündüzalp

ELÂZIĞ
Hasan Kişioğlu (İ.)

ERZİNCAN
Sabit Sağıroğlu (İ.)

ERZURUM
Mesut Çankaya
Nafiz Dumlu (İ.)
Cevat Dursunoğlu
Gl. Vehbi Kocagüney

ESKİŞEHİR
İsmail Hakkı Çevik
Ahmet Oğuz
Emin Sazak

GAZİANTEB
Ömer Asım Aksoy
Gl. Aşir Atlı
Dr. Muzaffer Canbolat
Dr. Abdurrahman Melek (İ.)

GİRESUN
Kâzım Okay
İsmail Sabuncu

GÜMÜŞANE
Hasan Fehmi Ataç (İ.)
Edip Tör (İ.)

HAKKÂRİ
Selim Seven (İ.)

HATAY
Abdullah Cilli
Gl. Eyup Durukan
Hasan Mursaloğlu (İ.)
Abdülgani Türkmen (İ.)
Suphi Bedir Uluç (İ.)
Rasim Yurdman

İÇEL
Haydar Aslan
Halil Atalay
Saim Ergenekon
Salih İnankur
Refik Koraltan
Dr. Aziz Köksal (İ.)
Dr. Celâl Ramazanoğlu

İSPARTA
Kâzım Aydar
Kemal Turan

İSTANBUL
Salamon Adato
Dr. Adnan Adıvar
Enis Akaygen
Ali Rıza Arı
Cihad Baban
Celâl Bayar
Gl. Refet Bele (İ.)
Mareşal Fevzi Çakmak (İ.)
Faruk Nafiz Çamlıbel
Dr. Nikola Fakaçelli
Mekki Hikmet Gelenbeğ
Osman Nuri Köni
Fuad Köprülü
Dr. Akil Muhtar Özden (İ.)
Recep Peker (İ.)
Ahmet Kemal Silivrili
Hamdullah Suphi Tanrıöver (İ.)
Orgl. Cemil Cahit Toydemir
Hüseyin Cahit Yalçın
Senihi Yürüten

İZMİR
Şevket Adalan (Bakan)
Benal Nevzat Arıman (İ.)
Dr. Hüseyin Hulki Cura
Sami Gülcüoğlu
Rahmi Köken
Ekrem Oran
Haydar Rüştü Öktem
Dr. Kâmran Örs
Hasan Âli Yücel (İ.)

KARS
Akif Eyidoğan
Abdurrahman Sürmen
Tezer Taşkıran (İ.)
Hüsamettin Tugaç

KASTAMONU
Muzaffer Akalın
Tahsin Coşkan
Hamdi Çelen
Ziya Orbay (İ.)

KAYSERİ
Fikri Apaydın
Gl. Salih Avgın
Sait Azmi Feyzioğlu
Kâmil Gündeş
Reşid Özsoy
Faik Seler
Ömer Taşçıoğlu
Reşit Turgut
Hayrullah Ürkün

KIRKLARELİ
Dr. Fuad Umay

KIRŞEHİR
Şevket Torgut

KOCAELİ
İsmail Rüştü Aksal
Ali Dikmen
Nihat Erim (Bakan)
Sedad Pek
İbrahim Süreyya Yiğit

KONYA
Sedad Çumralı
Dr. Muhsin Faik Dündar
Rasim Erel
Fatin Gökmen
Dr. Aziz Perkün
Ali Rıza Türel
Halis Ulusan

KÜTAHYA
Hakkı Gedik
Dr. Ahmet İhsan Gürsoy
Adnan Menderes
Ömer Özdek
İhsan Şerif Özgen
Ahmet Tahtakılıç

MALATYA
Atıf Esenbel
Mustafa Naim Karaköylü (İ.)
Dr. Cafer Özelçi
Şefik Tugay

MANİSA
Yunus Muammer Alakant
Kâmil Coşkunoğlu
Rıdvan Nafiz Edgüer (İ.)
Şevket Raşit Hatipoğlu
Faik Kurdoğlu
Hilmi Öztarhan

MARAŞ
Dr. Kâmil İdil
Emin Soysal
Hasan Reşid Tankut
Abdullah Yaycıoğlu

MARDİN
İrfan Ferid Alpaya
Gl. Seyfi Düzgören
Rıza Erten
Gl. Kiazım Sevüktekin
Dr. Aziz Uras

MUĞLA
Necati Erdem
Asım Gürsu
Nuri Özsan
Dr. Mitat Sakaroğlu

MUŞ
Bari Dedeoğlu (İ.)

ORDU
Mehmet Furtun (İ.)
Amiral H. Gökdalay (İ.)
Yusuf Ziya Ortaç
Hamdi Yalman

RİZE
Hasan Cavid Belûl
Dr. Fahri Kurtuluş
Ali Zırh

SAMSUN
Hüsnü Çakır (Bakan)

SEYHAN
Kemal Çelik
Kasım Ener
Dr. Kemal Satır
Sinan Tekelioğlu
Hilmi Uran
Ali Münif Yegena
Ahmet Remzi Yüregir

SİİRD
Etem İzzet Benice
Sabri Çeliktuğ (İ.)
Ali Rıza Esen

SİNOB
Lûtfi Aksoy
Suphi Batur
Yusuf Kemal Tengirşenk (İ.)

SİVAS
Nazif Ergin
Şemsettin Günaltay
Reşat Şemsettin Sirer (İ.)
Şakir Uma
Abidin Yurdakul

TOKAD
Feyzi Eken (İ.)
Mustafa Lâtifoğlu
Nazım Poroy

TRABZON
Faik Ahmed Barutçu (D. Bakanı)
Daniş Eyiboğlu
Ali Sarıalioğlu
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu

TUNCELİ
Mahmut Tan

URFA
Osman Ağan
Atalay Akan

VAN
İbrahim Arvas (İ.)
Rüştü Oktar

YOZGAD
Ziya Arkant (İ.)
Dr. K. Cenap Berksoy
Sırrı İçöz

ZONGULDAK
Ali Rıza İncealemdaroğlu (İ.)
Orhan Seyfi Orhon
Nuri Tarhan

[Açık Milletvekillikleri]

Ankara	1	Erzurum	1	Malatya	1	Yozgad	1
Aydın	1	Giresun	1	Mardin	1		—
Bolu	1	İstanbul	1	Ordu	1		13
Erzincan	1	Kastamonu	1	Tokad	1		

Türkiye - Finlândiya Ödeme Anlaşmasının sekizinci maddesiyle bu Anlaşmaya bağlı mektuptaki tasfiye hükümleri süresinin altı ay uzatılması hakkındaki kanuna verilen oyların sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı	:	465
Oy verenler	:	234
Kabul edenler	:	234
Reddedenler	:	0
Çekinserler	:	0
Oya katılmıyanlar	:	218
Açık Milletvekillikleri	:	13

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR
Mehmet Aşkar
Dr. Cemal Tunca
Ahmed Veziroğlu

AĞRI
Müştak Aktan
Halid Bayrak

AMASYA
Ahmet Eymir
Zeki Tarhan
Ali Kemal Yiğitoğlu

ANKARA
Naki Cevad Akkerman
Mebrure Aksoley
Hıfzı Oğuz Bekata
Avni Refik Bekman
Raşit Börekçi
Arif Çubukcu
Emin Halim Ergun
Muammer Eriş
İhsan Ezğü
Cevdet Gölet
Fakihe Öymen
Gl. Naci Tınaz

ANTALYA
Numan Aksoy
Niyazi Aksu
Dr. Galip Kahraman
Rasih Kaplan
Mustafa Korkut

AYDIN
Neşet Akkor
Gl. Refet Alpman
Emin Bilgen
Nuri Göktepe

BALIKESİR
Abdi Ağabeyoğlu
Muzaffer Akpınar
Fuat Bilal
Osman Niyazi Burcu
Hacim Çarıklı
Eminittin Çelikköz
Süreyya Örgeevren
Hilmi Şeremetli
Fahrettin Tiritoğlu

BİLECİK
Reşit Bozüyük
Dr. Muhlis Suner

BİNGÖL
Tahsin Banguoğlu

BİTLİS
Muhtar Ertan

BOLU
Lûtfi Gören
Cemil Özçağlar
İhsan Yalçın

BURSA
Sadık Tahsin Arsal
Zehra Budunç
Fahri Bük
Aziz Duru
Ahmed Münir Erhan
Cemil Öz

ÇANAKKALE
Niyazi Çıtakoğlu
İhsan Karasioğlu
Nurettin Ünen

ÇANKIRI
Dr. Akif Arkan
Rifat Dolunay
Gl. Zeki Soydemir
Ahmet İhsan Zeyneloğlu

ÇORUH
Ali Çoruh
Dr. Cemal Kazancıoğlu
Atıf Tüzün

ÇORUM
Edip Alpsar
Naim Atalay
Dr. Mustafa Cantekin
Hasene Ilgaz

DENİZLİ
Cemil Çalgüner
Abidin Ege
Naili Küçüka
Kemal Cemal Öncel
Dr. Behçet Uz

DİYARBAKIR
Cavit Ekin
İhsan Hâmid Tigrel

EDİRNE
Mehmet E. Ağaoğulları
Dr. Bahattin Öğütmen
Mehmet Öktem

ELÂZIĞ
Fuad Ağralı
Mustafa Arpacı
Fahri Karakaya
Dr. İbrahim Tali Öngören

ERZİNCAN
Ziya Ağca
Behçet Kemal Çağlar
Abdülhak Fırat

ERZURUM
Eyüp Sabri Akgöl
Salim Altuğ
Raif Dinç
Münir Hüsrev Göle
Şükrü Koçak

ESKİŞEHİR
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEB
Cemil Alevli
Cemil Said Barlas
Bekir Kaleli

GİRESUN
Celâl Esad Arseven
Eşref Dizdar
Ahmed Ulus
Fikret Yüzatlı
Dr. Galip K. Zaimoğlu

GÜMÜŞANE
Hasan Fehmi Ataç
Şevket Erdoğan
Şükrü Sökmensüer
Tahsin Tüzün
Ahmet Kemal Varınca

İSPARTA
Rifat Güllü
Sait Köksal
Şevki Yalvaç

İSTANBUL
Fuad Hulûsi Demirelli

İZMİR
Münir Birsel
Lâtife Bekir Çeyrekbaşı
Esat Çınar
Sedat Dikmen
Atıf İnan

Sait Odyak
Şükrü Soracoğlu

KARS

Mehmet Bahadır
Aziz Samih İlter
Şerafettin Karacan
Dr. Esad Oktay
Zihni Orhon

KASTAMONU

Gl. Abdullah Alptoğan
Dr. Fahri Ecevit
Fethi Mağara
Baki Tümtürk

KIRKLARELİ

Zühtü Akın
Korgl. Kemal Doğan
Nafi Atuf Kansu
Şevket Ödül

KIRŞEHİR

İsmail Hakkı Baltacıoğlu
Nihat Erdem
Sahir Kurutluoğlu

KOCAELİ

Ahmet Faik Abasıyanık
Cenap Aksu
Fuad Balkan
Dr. Fazıl Ş. Bürge
Amiral Şükür Okan

KONYA

Dr. Hulûsi Alataş
Mitat Şakir Altan
Muhsin Adil Binal
Rasim Erel
Şevki Ergun
Dr. Sadi Irmak
Hulki Karagülle
Naim Hazim Onat
Dr. Azir Perkün
Tevfik Fikret Silay
Halis Ulusan

KÜTAHYA

Halil Benli
Ahmet Bozbay
Orgl. Asım Gündüz
Memduh İspartalıgil

MALATYA

A. Ulvi Beydağı
Mehmet Sadık Eti
Dr. Hikmet Fırat
Osman Taner
Abdülkadir Taşangil
Mahmud Nedim Zabcı

MANİSA

Korgl. Ali Rıza Artunkal
Kâmil Coşkunoğlu
İsmail Ertem
Dr. Memduh Necdet Otaman
Yaşar Özey
Feyzullah Uslu

MARAŞ

Dr. Kemali Bayizit
Rıza Çuhadar

MARDİN

Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Abidin Çakır

MUŞ

Halid Onaran

NİĞDE

Ferit Ecer
Rifat Gürsoy
Vehbi Sarıdal
İbrahim Refik Soyer
Şükrü Süer
Hüseyin Ulusoy

ORDU

Dr. Vehbi Demir
Dr. Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan
Hamdi Yalman

RİZE

Tahsin Bekir Balta
Dr. Saim Ali Dilemre
Fuad Sirmen

SAMSUN

Hüseyin Berk
Cemil Bilsel
Hüsnü Çakır
Naşit Fırat
Rıza Işıtan
Yakup Kalgay
Ömer Karataş
Muin Köprülü
Mehmed Ali Yörüker

SEYHAN

Dr. Makbule Dıblan
Kasım Gülek
Cavid Oral
Sinan Tekelioğlu
Ahmet Remzi Yüregir

SİNOB

Cevdet Kerim İncedayı
Enver Kök

SİVAS

Mitat Şükrü Bleda
Nazif Ergin
Hikmet Işık
Kâmil Kıtapçı
Muttalip Öker
Necmettin Sadak
Gl. Fikri Tirkeş
İsmail Mehmed Uğur

TEKİRDAĞ

Emin Ataç
Ziya Ersin Cezaroğlu
Fayık Öztrak
Ekrem Pekel
Cemil Uybadın

TOKAD

Recai Güreli
Cemal Kovalı
Galib Pekel
Refik Ahmet Sevengil

TRABZON

Sırrı Day
Ali Rıza Işıl
Raif Karadeniz
Zekiye Molaoğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu
Muammer Yarımbıyık

TUNCELİ

Necmeddin Sahir Sılan

URFA

Vasfi Gerger
Razi Soyer
Esat Tekeli
Suut Kemal Yetkin

VAN

Muzaffer Koçak

YOZGAD

Celâl Arat
Kâmil Erbek
İhsan Olgun

ZONGULDAK

Şinasi Devrin
Emin Erişirgil
Sabri Koçer
Naim Kromer

[Oya katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR

Gl. Sadık Aldoğan
Hazim Bozca
Hasan Dinçer
Şahin Lâçin
Kemal Özçoban

AĞRI

Ahmet Alpaslan

AMASYA

Esad Uras

ANKARA

Falih Rıfkı Atay
İbrahim Rauf Ayaşlı (İ.)
İsmet İnönü (Cumhurbaşkanı)
Mümtaz Ökmen

ANTALYA

Tayfur Sökmen
Nurullah Esat Sumer (İ.)

AYDIN

Mitat Aydın
Dr. Mazhar Germen

BALIKESİR

Esat Altan
Orgl. İzzeddin Çalışlar
Gl. Kâzım Özalp (İ.)
İsmail Hakkı Uzunçarşılı

BİLECİK

Memduh Şevket Esendal

BİNGÖL
Feridun Fikri Düşünsel (Başk. V.)

BİTLİS
Arif Özdemir (İ.)

BOLU
Hasan Şükrü Adal
Husan Cemil Çambel
Celâl Sait Siren

BURDUR
Orgl. Fahrettin Altay (İ.)
Ahmet Ali Çınar
Dr. M. Şerif Korkut

BURSA
Atıf Akgüç
Mustafa Fehmi Gerçeker (İ.)
Abdürrahman Konuk
Muhittin Baha Pars
Dr. M. Talât Simer
Faik Yılmazipek

ÇANAKKALE
Hüseyin Bingül
Behçet Gökçen
Ali Rıza Kırsever

ÇANKIRI
M. Abdülhalik Renda (İ.)

ÇORUH
Ali Rıza Erem
Asım Us

ÇORUM
Münir Çağıl (İ.)
İsmet Eker (İ.)
Suheyp Karafakıoğlu
Necdet Yücer

DENİZLİ
Reşad Aydınlı
D. Hamdi Berkman (İ.)
Hulûsi Oral

DİYARBAKIR
Fazıl Ahmed Aykaç
Vedat Dicleli
Feyzi Kalfagil
Osman Ocak (İ.)
Şeref Uluğ

EDİRNE
Fethi Erimçağ
Mahmut N. Gündüzalp

ELÂZIĞ
Hasan Kişioğlu (İ.)

ERZİNCAN
Sabit Sağıroğlu (İ.)

ERZURUM
Mesut Çankaya
Nafiz Dumlu (İ.)
Cevat Dursunoğlu
Gl. Vehbi Kocagüney

ESKİŞEHİR
İsmail Hakkı Çevik
Ahmet Oğuz
Emin Sazak

GAZİANTEB
Ömer Asım Aksoy
Gl. Aşir Atlı
Dr. Muzaffer Canbolat
Dr. Abdurrahman Melek (İ.)

GİRESUN
Kâzım Okay
İsmail Sabuncu

GÜMÜŞANE
Edip Tör (İ.)

HAKKÂRİ
Selim Seven (İ.)

HATAY
Abdullah Cilli
Gl. Eyup Durukan
Hasan Mursaloğlu (İ.)
Abdülgani Türkmen (İ.)
Suphi Bedir Uluç (İ.)
Rasim Yurdman

İÇEL
Haydar Aslan
Halil Atalay
Saim Ergenekon
Salih İnankur
Refik Koraltan
Dr. Aziz Köksal (İ.)
Dr. Celâl Ramazanoğlu

İSPARTA
Kâzım Aydar
Kemal Turan

İSTANBUL
Salamon Adato
Dr. Adnan Adıvar
Enis Akaygen
Ali Rıza Arı
Cihad Baban
Celâl Bayar
Gl. Refet Bele (İ.)
Mareşal Fevzi Çakmak (İ.)
Faruk Nafız Çamlıbel
Dr. Nikola Fakaçelli
Mekki Hikmet Gelenbeğ
Osman Nuri Köni
Fuad Köprülü
Dr. Mim Kemal Öke
Dr. Akil Muhtar Özden (İ.)
Recep Peker (İ.)
Ahmet Kemal Silivrili
H. Suphi Tanrıöver (İ.)
Orgl. Cemil Cahit Toydemir
Hüseyin Cahit Yalçın
Senihi Yürüten

İZMİR
Şevket Adalan (Bakan)
Benal N. Arıman (İ.)
Dr. H. Hulki Cura (İ.)
Sami Gülcüoğlu
Rahmi Köken
Ekrem Oran
Haydar Rüştü Öktem
Dr. Kâmran Örs
Hasan Âli Yücel (İ.)

KARS
Akif Eyidoğan
Abdurrahman Sürmen
Tezer Taşkıran (İ.)
Hüsamettin Tugaç

KASTAMONU
Muzaffer Akalın
Tahsin Coşkan
Hamdi Çelen
Ziya Orbay (İ.)

KAYSERİ
Fikri Apaydın
Gl. Salih Avgın
Sait Azmi Feyzioğlu
Kâmil Gündeş
Reşid Özsoy
Faik Seler
Ömer Taşçıoğlu
Reşit Turgut
Hayrullah Ürkün

KIRKLARELİ
Dr. Fuad Umay

KIRŞEHİR
Şevket Torgut

KOCAELİ
İsmail Rüştü Aksal
Ali Dikmen
Nihat Erim (Bakan)
Sedad Pek
İbrahim Süreyya Yiğit

KONYA
Gl. Ali Fuad Cebesoy (Başkan)
Sedad Çumralı
Dr. Muhsin Faik Dündar
Fatin Gökmen
Ali Rıza Türel

KÜTAHYA
Hakkı Gedik
Dr. Ahmet İhsan Gürsoy
Adnan Menderes
Ömer Özdek
İhsan Şerif Özgen
Ahmet Tahtakılıç

MALATYA
Atıf Esenbel
Mustafa Naim Karaköylü (İ.)
Dr. Cafer Özelçi
Şefik Tugay

MANİSA
Yunus M. Alakant
Rıdvan Nafiz Edgüer (İ.)
Şevket Raşit Hatipoğlu
Faik Kurdoğlu
Hilmi Öztarhan

MARAŞ
Dr. Kâmil İdil
Emin Soysal
Hasan Reşid Tankut
Abdullah Yaycıoğlu

MARDİN
İrfan Ferid Alpaya
Gl. Seyfi Düzgören

Rıza Erten
Gl. Kiazım Sevüktekin
Dr. Aziz Uras

MUĞLA

Necati Erdem
Asım Gürsu
Nuri Özsan
Dr. Mitat Sakaroğlu

MUŞ

Bari Dedeoğlu (İ.)

NİĞDE

Halid Mengi

ORDU

Mehmet Furtun (İ.)
Amiral H. Gökdalay (İ.)
Yusuf Ziya Ortaç

RİZE

Hasan Cevid Belûl

Dr. Fahri Kurtuluş
Ali Zırh

SAMSUN

Dr. Sadi Konuk

SEYHAN

Kemal Çelik
Kasım Ener
Dr. Kemal Satır
Hilmi Uran
Ali Münif Yegena

SİİRD

Etem İzzet Benice
Sabri Çeliktuğ (İ.)
Ali Rıza Esen
Lûtfi Yavuz

SİNOP

Lûtfi Aksoy
Suphi Batur

Yusuf Kemal Tengirşenk (İ.)

SİVAS

Şemsettin Günaltay
Reşat Şemsettin Sirer (İ.)
Şakir Uma
Abidin Yurdakul

TOKAD

Feyzi Eken (İ.)
Mustafa Lâtifoğlu
Nazım Poroy

TRABZON

Faik Ahmed Barutçu (Bakan)
Danış Eyiboğlu
Temel Göksel
Ali Sarıalioğlu

TUNCELİ

Mahmut Tan

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan

VAN

İbrahim Arvas (İ.)
Rüştü Oktar

YOZGAD

Ziya Arkant (İ.)
Dr. Kemal C. Berksoy
Sırrı İçöz

ZONGULDAK

İsmail Ergener
Ahmet Gürel
Ali Rıza İncealemdaroğlu (İ.)
Orhan Seyfi Orhon
Nuri Tarhan

[Açık Milletvekillikleri]

Ankara	1	Erzurum	1	Malatya	1	Yozgad	1
Aydın	1	Giresun	1	Mardin	1		—
Bolu	1	İstanbul	1	Ordu	1		18
Erzincan	1	Kastamonu	1	Tokad	1		

Türkiye ile Yunanistan arasında imza edilen Ticaret ve Ödeme Anlaşması ile bağlantılarının yürürlük süresinin uzatılması hakkında kanuna oy verenlerin sonucu

(Kanun kabul edilmiştir.)

Üye sayısı	:	465
Oy verenler	:	233
Kabul edenler	:	233
Reddedenler	:	0
Çekinserler	:	0
Oya katılmıyanlar	:	219
Açık Milletvekillikleri	:	13

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR
Mehmet Aşkar
Dr. Cemal Tunca
Ahmed Veziroğlu

AĞRI
Müştak Aktan
Halid Bayrak

AMASYA
Ahmet Eymir
Zeki Tarhan
Ali Kemal Yiğitoğlu

ANKARA
Naki Cevad Akkerman
Mebrure Aksoley
Hıfzı Oğuz Bekata
Avni Refik Bekman
Raşit Börekçi
Arif Çubukcu
Emin Halim Ergun
Muammer Eriş
İhsan Ezgü
Cevdet Gölet
Fakihe Öymen
Gl. Naci Tınaz

ANTALYA
Numan Aksoy
Niyazi Aksu
Dr. Galip Kahraman
Rasih Kaplan
Mustafa Korkut

AYDIN
Neşet Akkor
Gl. Refet Alpman
Emin Bilgen
Nuri Göktepe

BALIKESİR
Abdi Ağabeyoğlu
Muzaffer Akpınar
Fuat Bilal
Osman Niyazi Burcu
Hacim Çarıklı
Eminittin Çeliköz
Süreyya Örgeevren
Hilmi Şeremetli
Fahrettin Tiritoğlu

BİLECİK
Reşit Bozüyük
Dr. Muhlis Suner

BİNGÖL
Tahsin Banguoğlu

BİTLİS
Muhtar Ertan

BOLU
Hasan Şükrü Adal
Hasan Cemil Çambel
İhsan Yalçın

BURSA
Zehra Budunç
Fahri Bük
Ahmed Münir Erhan
Cemil Öz

ÇANAKKALE
Niyazi Çıtakoğlu
Nurettin Ünen

ÇANKIRI
Dr. Akif Arkan
Rifat Dolunay
Gl. Zeki Soydemir
Ahmet İhsan Zeynelo-ğlu

ÇORUH
Ali Çoruh
Dr. Cemal Kazancıoğlu
Atıf Tüzün

ÇORUM
Edip Alpsar
Naim Atalay
Dr. Mustafa Cantekin
Hasene Ilgaz

DENİZLİ
Cemil Çalgüner
Abidin Ege
Naili Küçüka
Hulûsi Oral
Kemal Cemal Öncel
Dr. Behçet Uz

DİYARBAKIR
Cavit Ekin
İhsan Hâmid Tigrel

EDİRNE
Mehmet E. Ağaoğulları
Dr. Bahattin Öğütmen
Mehmet Öktem

ELÂZIĞ
Fuad Ağralı
Mustafa Arpacı
Fahri Karakaya
Dr. İbrahim Tali Öngö-ren

ERZİNCAN
Ziya Ağca
Behçet Kemal Çağlar
Abdülhak Fırat

ERZURUM
Eyüp Sabri Akgöl
Salim Altuğ
Raif Dinç
Münir Hüsrev Göle
Şükrü Koçak

ESKİŞEHİR
Hasan Polatkan
Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEB
Cemil Alevli
Cemil Said Barlas
Bekir Kaleli

GİRESUN
Celâl Esad Arseven
Eşref Dinçer
Ahmed Uluç
Fikret Yüzatlı
Dr. Galip Kemal Zaim-oğlu

GÜMÜŞANE
Hasan Fehmi Ataç
Şevket Erdoğan
Şükrü Sökmensüer
Tahsin Tüzün
Ahmet Kemal Varınca

İSPARTA
Rifat Güllü
Sait Köksal
Şevki Yalvaç

İSTANBUL
Gl. Refet Bele
Fuad Hulûsi Demirelli

İZMİR
Münir Birsel
Lâtife Bekir Çevrekbaşı
Esat Çınar
Sedat Dikmen

Sait Odyak
Şükrü Saracoğlu

KARS

Mehmet Bahadır
Aziz Samih İlter
Şerafettin Karacan
Dr. Esad Oktay
Zihni Orhon

KASTAMONU

Gl. Abdullah Alptoğan
Dr. Fahri Ecevit
Fethi Mağara
Baki Tümtürk

KIRKLARELİ

Zühtü Akın
Korgl. Kemal Doğan
Nafi Atuf Kansu
Şevket Ödül

KIRŞEHİR

İsmail Hakkı Baltacıoğlu
Nihat Erdem
Sahir Kurutluoğlu

KOCAELİ

Ahmet Faik Abasıyanık
Cenap Aksu
Fuad Balkan
Dr. F. Şerefettin Bürge
Amiral Şükür Okan

KONYA

Dr. Hulûsi Alataş
Mitat Şakir Altan
Muhsin Adil Binal
Gl. Ali Fuad Cebesoy
Rasim Erel
Şevki Ergun
Dr. Sadi Irmak
Hulki Karagülle
Naim Hazim Onat
Dr. Aziz Perkün
Tevfik Fikret Silay
Halis Ulusan

KÜTAHYA

Halil Benli
Ahmet Bozbay
Orgl. Asım Gündüz
Memduh İspartalıgil

MALATYA

A. Ulvi Beydağı
Mehmet Sadık Eti
Dr. Hikmet Fırat
Osman Taner
Abdülkadir Taşangil
Mahmud Nedim Zabcı

MANİSA

Korgl. Ali Rıza Artunkal
Kâmil Coşkunoğlu
İsmail Ertem
Dr. Memduh Necdet Otaman
Yaşar Özey
Feyzullah Uslu

MARAŞ

Dr. Kemali Bayizit
Rıza Çuhadar

MARDİN

Abdülkadir Kalav

MUĞLA

Abidin Çakır

MUŞ

Halid Onaran

NİĞDE

Ferit Ecer
Rifat Gürsoy
Halid Mengi
Vehbi Sarıdal
İbrahim Refik Soyer
Şükrü Süer
Hüseyin Ulusoy

ORDU

Dr. Vehbi Demir
Dr. Zeki Mesut Sezer
Hamdi Şarlan
Hamdi Yalman

RİZE

Tahsin Bekir Balta
Dr. Saim Ali Dilemre
Fuad Sirmen

SAMSUN

Hüseyin Berk
Cemil Bilsel
Hüsnü Çakır
Naşit Fırat
Rıza Işıtan
Yakup Kalgay
Ömer Karataş
Muin Köprülü
Mehmed Ali Yörüker

SEYHAN

Dr. Makbule Dıblan
Kasım Gülek
Cavid Oral
Sinan Tekelioğlu
Ahmet Remzi Yüregir

SİİRD

Lûtfi Yavuz

SİNOB

Enver Kök

SİVAS

Mitat Şükrü Bleda
Nazif Ergin
Hikmet Işık
Kâmil Kitapçı
Muttalip Öker
Necmettin Sadak
Reşat Şemsettin Sirer
Gl. Fikri Tirkeş
Abidin Yurdakul

TEKİRDAĞ

Emin Ataç
Ziya Ersin Cezaroğlu
Fayık Öztrak
Ekrem Pekel
Cemil Uybadın

TOKAD

Recai Güreli
Cemal Kovalı
Galip Pekel

TRABZON

Sırrı Day
Temel Göksel
Ali Rıza Işıl
Raif Karadeniz
Zekiye Molaoğlu
Hamdi Orhon
Hasan Saka
Mustafa Reşit Tarakçıoğlu
Muammer Yarımbıyık

TUNCELİ

Necmeddin Sahir Sılan

URFA

Vasfi Gerger
Razi Soyer
Esat Tekeli
Suut Kemal Yetkin

VAN

Muzaffer Koçak

YOZGAD

Celâl Arat
Kâmil Erbek
İhsan Olgun

ZONGULDAK

Şinasi Devrin
Emin Erişirgil

[Oya katılmıyanlar]

AFYON KARAHİSAR

Gl. Sadık Aldoğan
Hazim Bozca
Hasan Dinçer
Şahin Lâçin
Kemal Özçoban

AĞRI

Ahmet Alpaslan

AMASYA

Esad Uras

KAYSERİ

Falih Rıfkı Atay
İbrahim Raruf Ayaşlı (İ.)
İsmet İnönü (Cumhurbaşkanı)
Mümtaz Ökmen

ANTALYA

Tayfur Sökmen
Nurullah Esat Sumer (İ.)

AYDIN

Mitat Aydın
Dr. Mazhar Germen

BALIKESİR

Esat Altan
Orgl. İzzeddin Çalışlar
Gl. Kâzım Özalp (İ.)
İsmail Hakkı Uzunçarşılı

BİLECİK

Memduh Şevket Esendal

BİNGÖL
Feridun Fikri Düşünsel (Başk. V.)
BİTLİS
Arif Özdemir (İ.)
BOLU
Hasan Şükrü Adal
Hasan Cemil Çambel
Celâl Sait Siren
BURDUR
Orgl. Fahrettin Altay (İ.)
Ahmet Ali Çınar
Dr. M. Şerif Korkut
BURSA
Atıf Akgüç
Sadık Tahsin Arsal
Aziz Duru
Mustafa Fehmi Gerçeker (İ.)
Abdürrahman Konuk
Muhittin Baha Pars
Dr. M. Talât Simer
Faik Yılmazipek
ÇANAKKALE
Hüseyin Bingül
Behçet Gökçen
İhsan Karasioğlu
Ali Rıza Kırsever
ÇANKIRI
M. Abdülhalik Renda (İ.)
ÇORUH
Ali Rıza Erem
Asım Us
ÇORUM
Münir Çağıl (İ.)
İsmet Eker (İ.)
Suheyp Karafakıoğlu
Necdet Yücer
DENİZLİ
Reşad Aydınlı
Dr. Hmdi Berkman (İ.)
DİYARBAKIR
Fazıl Ahmed Aykaç
Vedat Dicleli
Feyzi Kalfagil
Osman Ocak (İ.)
Şeref Uluğ
EDİRNE
Fethi Erimçağ
Mahmut N. Gündüzalp
ELÂZIĞ
Hasan Kişioğlu (İ.)
ERZİNCAN
Sabit Sağıroğlu (İ.)
ERZURUM
Mesut Çankaya
Nafiz Dumlu (İ.)
Cevat Dursunoğlu
Gl. Vehbi Kocagüney
ESKİŞEHİR
İsmail Hakkı Çevik
Ahmet Oğuz
Emin Sazak
GAZİANTEB
Ömer Asım Aksoy
Gl. Aşir Atlı
Dr. Muzaffer Canbolat
Dr. Abdurrahman Melek (İ.)
GİRESUN
Kâzım Okay
İsmail Sabuncu
GÜMÜŞANE
Edip Tör (İ.)
HAKKÂRİ
Selim Seven (İ.)
HATAY
Abdullah Cilli
Gl. Eyup Durukan
Hasan Mursaloğlu (İ.)
Abdülgani Türkmen (İ.
Suphi Bedir Uluç (İ.)
Rasim Yurdman
İÇEL
Haydar Aslan
Halil Atalay
Saim Ergenekon
Salih İnankur
Refik Koraltan
Dr. Aziz Köksal (İ.)
Dr. Celâl Ramazanoğlu
İSPARTA
Kâzım Aydar
Kemal Turan
İSTANBUL
Salamon Adato
Dr. Adnan Adıvar
Enis Akaygen
Ali Rıza Arı
Cihad Baban
Celâl Bayar
Mareşal Fevzi Çakmak (İ.)
Faruk Nafiz Çamlıbel
Dr. Nikola Fakaçelli
Mekki Hikmet Gelenbeğ
Osman Nuri Köni
Fuad Köprülü
Dr. Mim Kemal Öke
Dr. Akil Muhtar Özden (İ.)
Recep Peker (İ)
Ahmet Kemal Silivrili
H. Suphi Tanrıöver (İ.)
Orgl. Cemil Cahit Toydemir
Hüseyin Cahit Yalçın
Senihi Yürüten
IZMİR
Şevket Adalan (Bakan)
Benal Nevzat Arıman
Dr. Hüseyin Hulki Cura
Sami Gülcüoğlu
Atıf İnan
Rahmi Köken
Ekrem Oran
Haydar Rüştü Öktem
Dr. Kâmran Örs
Hasan Âli Yücel (İ.)
KARS
Akif Eyidoğan
Abdurrahman Sürmen
Tezer Taşkıran (İ.)
Hüsamettin Tugaç
KASTAMONU
Muzaffer Akalın
Tahsin Coşkan
Hamdi Çelen
Ziya Orbay (İ.)
KAYSERİ
Fikri Apaydın
Gl. Salih Avgın
Sait Azmi Feyzioğlu
Kâmil Gündeş
Reşit Turgut
Faik Seler
Ömer Taşçıoğlu
Reşid Özsoy
Hayrullah Ürkün
KIRKLARELİ
Dr. Fuad Umay
KIRŞEHİR
Şevket Torgut
KOCAELİ
İsmail Rüştü Aksal
Ali Dikmen
Nihat Erim (Bakan)
Sedad Pek
İbrahim Süreyya Yiğit
KONYA
Sedad Çumralı
Dr. Muhsin Faik Dündar
Fatin Gökmen
Ali Rıza Türel
KÜTAHYA
Hakkı Gedik
Dr. Ahmet İhsan Gürsoy
Adnan Menderes
Ömer Özdek
İhsan Şerif Özgen
Ahmet Tahtakılıç
MALATYA
Atıf Esenbel
Mustafa Naim Karaköylü (İ.)
Dr. Cafer Özelçi
Şefik Tugay
MANİSA
Yunus M. Alakant
Rıdvan Nafiz Edgüer (İ.)
Şevket Raşit Hatipoğlu
Faik Kurdoğlu
Hilmi Öztarhan
MARAŞ
Dr. Kâmil İdil
Emin Soysal
Hasan Reşid Tankut
Abdullah Yaycıoğlu
MARDİN
İrfan Ferid Alpaya
Gl. Seyfi Düzgören
Rıza Erten
Gl. Kiazım Sevüktekin

Dr. Aziz Uras

MUĞLA

Necati Erdem
Asım Gürsu
Nuri Özsan
Dr. Mitat Sakaroğlu

MUŞ

Bari Dedeoğlu (İ.)

ORDU

Mehmet Furtun (İ.)
Amiral H. Oğdalay (İ.)
Yusuf Ziya Ortaç

SİİRT

Hasan Cavid Belûl
Dr. Fahri Kurtuluş
Ali Zırh

SAMSUN

Dr. Sadi Konuk

SEYHAN

Kemal Çelik
Kasım Ener
Dr. Kemal Satır
Hilmi Uran
Ali Münif Yegena

SİİRD

Etem İzzet Benice
Sabri Çeliktuğ (İ.)
Ali Rıza Esen

SİNOB

Lûtfi Aksoy
Suphi Batur
Cevdet Kerim İncedayı (B. V)
Yusuf Kemal Tengirşenk (İ.)

SİVAS

Şemsettin Günaltay
İsmail Mehmed Uğur
Şakir Uma

TOKAD

Feyzi Eken (İ.)
Mustafa Lâtifoğlu
Nazım Poroy
Refik Ahmet Sevengil

TRABZON

Faik Ahmed Barutçu (Başbakan Y.)
Daniş Eyiboğlu
Ali Sarıalioğlu

TUNCELİ

Mahmut Tan

URFA

Osman Ağan

Atalay Akan

VAN

İbrahim Arvas (İ.)
Rüştü Oktar

YOZGAD

Ziya Arkant (İ.)
Dr. K. Cenap Berksoy
Sırrı İçöz

ZONGULDAK

İsmail Ergener
Ahmet Gürel
Ali Rıza İncealemdaroğlu (İ.)
Sabri Koçer
Naim Kromer
Orhan Seyfi Orhon
Nuri Tarhan

[Açık Milletvekillikleri]

Ankara	1	Erzurum	1	Malatya	1	Yozgad	1
Aydın	1	Giresun	1	Mardin	1		—
Bolu	1	İstanbul	1	Ordu	1		18
Erzincan	1	Kastamonu	1	Tokad	1		

T. B. M. M. Basımevi